

ingediend op **135** (2024-2025) – Nr. 1
15 november 2024 (2024-2025)

Beleidsnota

ingediend door Matthias Diependaele,
minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie,
Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie
2024-2029

I.	INLEIDING DOOR DE MINISTER	5
II.	SAMENVATTING	7
III.	OMGEVINGSANALYSE.....	8
IV.	OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	12
1.	De productiviteit en concurrentiekracht van onze economie en industrie duurzaam versterken	13
2.	Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen	19
3.	Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren...	22
4.	Extra investeren in onderzoek & ontwikkeling & innovatie en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie	28
V.	BELEIDSVELD Economie	32
1.	Inhoudelijk structuurelement "Toegang tot financiering voor ondernemingen"	32
1.1	Prestatie-indicatoren	32
1.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	32
1.3	Operationele doelstellingen.....	32
1.4	Beleid	32
2.	Inhoudelijk structuurelement "Ondernemerschap stimuleren"	34
2.1	Prestatie-indicatoren	34
2.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	34
2.3	Operationele doelstellingen.....	34
2.4	Beleid	34
3.	Inhoudelijke structuurelement "Groei-ondersteuning voor kmo's en groei bedrijven"	37
3.1	Prestatie-indicatoren	37
3.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	37
3.3	Operationele doelstellingen.....	37
3.4	Beleid	37
4.	Inhoudelijke structuurelement "Vergroening/klimaat"	39
4.1	Prestatie-indicatoren	39
4.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	39
4.3	Operationele doelstellingen.....	39
4.4	Beleid	39
5.	Inhoudelijke structuurelement "Ruimtelijke economie"	40
5.1	Prestatie-indicatoren	40

5.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	40
5.3	Operationele doelstellingen.....	40
5.4	Beleid	40
VI.	BELEIDSVELD Wetenschappelijk Onderzoek	42
1.	Inhoudelijk structuurelement "Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek"	42
1.1	Prestatie-indicatoren	42
1.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	42
1.3	Operationele doelstellingen.....	42
1.4	Beleid	42
2.	Inhoudelijk structuurelement "Domeinspecifiek fundamenteel wetenschappelijk onderzoek"	44
2.1	Prestatie-indicatoren	44
2.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	44
2.3	Operationele doelstellingen.....	44
2.4	Beleid	44
3.	Inhoudelijk structuurelement "Strategisch basisonderzoek"	47
3.1	Prestatie-indicatoren	47
3.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	47
3.3	Operationele doelstellingen.....	47
3.4	Beleid	47
4.	Inhoudelijk structuurelement "Onderzoeksinfrastructuur"	48
4.1	Prestatie-indicatoren	48
4.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	48
4.3	Operationele doelstellingen.....	48
4.4	Beleid	48
5.	Inhoudelijk structuurelement "Postinitieel onderwijs"	51
5.1	Prestatie-indicatoren	51
5.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	51
5.3	Operationele doelstellingen.....	51
5.4	Beleid	51
VII.	BELEIDSVELD Innovatie.....	52
1.	Inhoudelijk structuurelement "Brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek".....	52
1.1	Prestatie-indicatoren	52

1.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	52
1.3	Operationele doelstellingen.....	52
1.4	Beleid	52
2.	Inhoudelijk structuurelement "Valorisatie van onderzoeksresultaten"	56
2.1	Prestatie-indicatoren	56
2.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	56
2.3	Operationele doelstellingen.....	56
2.4	Beleid	56
3.	Inhoudelijk structuurelement "Versterken van innovatiekracht van ondernemingen"	57
3.1	Prestatie-indicatoren	57
3.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	57
3.3	Operationele doelstellingen.....	57
3.4	Beleid	57
VIII.	BELEIDSVELD Wetenschapscommunicatie	60
1.	Inhoudelijk structuurelement "Wetenschapspopularisering en -communicatie"	60
1.1	Prestatie-indicatoren	60
1.2	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	60
1.3	Operationele doelstellingen.....	60
1.4	Beleid	60
IX.	BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	62
X.	LIJST MET AFKORTINGEN	63
XI.	BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	65
XII.	BIJLAGE PRESTATIE-INDICATOREN	68

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Bij het openslaan van het Vlaams regeerakkoord, kom je niet toevallig meteen uit op wat Vlaanderen zo welvarend maakt. Onze ijzersterke industrie, onze ondernemers die dag in dag uit risico's nemen en onze bedrijven en kmo's die voortdurend innoveren. Zij zijn de motor voor onze economie, zij creëren tewerkstelling en zij zorgen voor export. Zij maken van Vlaanderen één van de meest welvarende regio's ter wereld.

Maar die welvaart is niet iets dat we als vanzelfsprekend mogen beschouwen. Meer dan ooit staat ons industrieel weefsel vandaag onder druk van hevige internationale concurrentie in een sterk veranderende wereld. We zijn wereldtop in innovatie en onze chemie- en farmaceutische clusters zijn tot ver buiten Vlaanderen gekend, maar we beseffen meer dan ooit dat we alles moeten doen om die internationale positie te kunnen handhaven en versterken.

We nemen het voortouw door in Vlaanderen de nodige groeikansen voor onze industrie te bieden en er tegelijk naar te streven om wereldwijd strategisch verankerd te zijn.

Voor het eerst is industrie een afzonderlijke bevoegdheid. Het is niet voor niets dat ik als vakminister de bevoegdheden economie, innovatie en industrie naar me heb toegetrokken. Dit als belangrijk signaal naar onze industrie. De sector die onze regio draaiende houdt.

Als overheid doen we dit in de eerste plaats door een kader te creëren waar ondernemen mogelijk is. Laat ondernemers doen waar ze goed in zijn, laat ze ondernemen. Ontlast hen van regelneverij en van plan- en administratielast. Ik ga het terrein op en zal luisteren naar hoe we bedrijven de nodige rechtszekerheid kunnen bieden en hen de ruimte kunnen laten om te ondernemen.

In vergelijking met andere Europese landen zijn we één van de snelst groeiende regio's waar startende bedrijven zich kunnen ontplooien. Vaak gebeurt dit in samenwerking met onze universiteiten en andere onderwijsinstellingen. Vlaanderen heeft arbeidskrachten nodig voor onze toegevoegde waarde en economische groei. Willen we goede profielen kunnen blijven afleveren op onze arbeidsmarkt, moeten we terug aansluiting vinden bij de internationale onderwijstop. We laten de lat daar niet zakken. Integendeel, die gaat omhoog, maar we helpen wel één ieder om over die lat te geraken.

Vlaanderen is ook een kmo-land. We zijn een volk van ondernemers en we moeten dit als overheid verder ondersteunen. We verbeteren de concurrentiekracht en productiviteit voor onze bedrijven door onder meer sterk in te zetten op administratieve vereenvoudiging.

De creativiteit die elke sector aan de dag legt, blijven we stimuleren. We willen op vlak van wetenschap en innovatie bij de Europese koplopers horen. Vlaanderen investeert extra in onderzoek en ontwikkeling (5%-doelstelling).

Onze havens zijn de toegangspoorten tot welvaart. We voorzien ondersteuning voor deze belangrijke strategische partners als industriële centra. We hebben daarbij aandacht voor de alsmaar grotere uitdagingen op vlak van CO²-reductie en digitalisering.

Met onze uitstekende geografische ligging zijn we aantrekkelijk voor heel waardevolle industriële sectoren. Naast de alom gekende chemiecluster, beschikt Vlaanderen over een sterke agrovoedingsindustrie en zijn we toonaangevend in de

geneesmiddelen- en farmaceutische sector. Stuk voor stuk zijn het innovatiegedreven sectoren met wereldwijde uitstraling en impact.

Vlaanderen verankert deze sectoren en zal hen alle groeikansen blijven bieden.

Willen we concurrentieel blijven, moeten we ambitieus zijn. We moeten onszelf blijvend in vraag durven stellen, in het voordeel van alle Vlamingen.

Ik ben optimistisch en kijk uit naar de kansen, maar evengoed ook naar de uitdagingen waar we voor staan.

Voor een welvarend Vlaanderen.

II. SAMENVATTING

In lijn met de prioriteiten in het Vlaams regeerakkoord zetten we met het beleid gericht op economie, wetenschap, innovatie en industrie de komende legislatuur in op de volgende vier strategische doelstellingen.

De productiviteit en concurrentiekracht van onze economie en industrie duurzaam versterken

We voeren hervormingen door om de productiviteit van de Vlaamse economie te versterken. Dit omvat ook investeringen in onderzoek, ontwikkeling en innovatie (O&O&I), onderwijs, menselijk kapitaal, digitale vaardigheden, levenslang leren, en infrastructuur. Er wordt een strategische dialoog opgestart met relevante stakeholders om een Vlaamse productiviteitsagenda vorm te geven en de trend van haperende productiviteitsgroei om te keren. Daarbij besteden we bijzondere aandacht aan de concurrentiekracht van de Vlaamse industrie door hen te ondersteunen bij de klimaattransitie, maatregelen te nemen om hun energiekost competitief te houden en pleiten we ook bij de Europese Commissie voor ambitieuze, maar haalbare en pragmatische doelstellingen. Er wordt daartoe een geïntegreerd Vlaams industriebeleid opgezet met de bedoeling de industrie te ondersteunen en te verankeren in Vlaanderen.

Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen

Vlaanderen kent heel wat waardevolle industriële sectoren die we alle groeikansen blijven geven en verankeren. Zo is Vlaanderen de thuishaven van de op een na grootste chemiecluster ter wereld, beschikken we over een sterke agrovoedingsindustrie en zijn we toonaangevend in de geneesmiddelenindustrie. We richten onze steun op strategische sectoren met veel toekomstpotentieel en toegevoegde waarde. Dit omvat het diversifiëren en zelf in handen nemen van productieketens om aandacht te hebben voor strategische autonomie. We zetten hierbij onder andere in op circulaire economie, duurzame energie, defensie, ruimtevaart,...

Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren

We creëren een gunstig ondernemersklimaat waarin ondernemers zich kunnen bezig houden met hun kerntaak: ondernemen. We verminderen de administratieve lasten voor ondernemingen en hanteren systematisch een kmo-reflex bij nieuwe regelgeving. Er wordt ingezet op levenslang leren om de vaardigheden van de Vlaming voortdurend te verbeteren. We zorgen ook voor een gepaste ondersteuning van kmo's, start- en scale-ups, zelfstandigen en hun werknemers.

Extra investeren in O&O&I en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie

De langetermijndoelstelling voor gezamenlijke investeringen in O&O wordt verhoogd naar 5% van het bbp. Vlaanderen wil doorstoten naar de wereldtop en haar positie als innovatieleider in het Europese Regionaal Innovatie Scorebord (RIS) versterken. Er wordt extra geïnvesteerd in O&O&I en deze investeringen worden sterker doorvertaald naar economische valorisatie. Het beleid wordt gebaseerd op het bereiken van doelstellingen en werkt maximaal technologie-neutraal.

We zetten stappen richting 1% investeringen voor de overheid en bekijken tegelijk wenselijkheid om de verschillende financieringskanalen te rationaliseren zodat daar

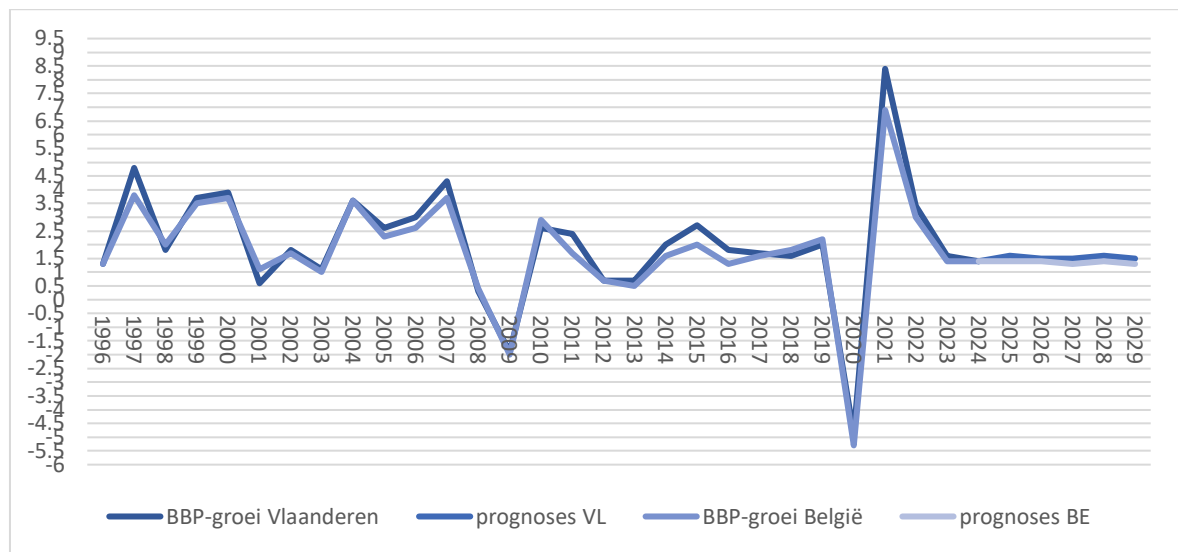
efficiëntiewinsten uit te halen zijn. Deze doelstellingen vormen de kern van het beleid om de economische groei en welvaart in Vlaanderen te bevorderen.

III. OMGEVINGSANALYSE

Macro-economische context

De afgelopen regeerperiode (2019-2024) realiseerde Vlaanderen een gemiddelde economische groei van bijna 2%, wat in lijn ligt met de gemiddelde groei binnen de regeerperiode 2014-2019, dit ondanks dat Vlaanderen geconfronteerd werd met opeenvolgende crisissen. Vlaanderen presteerde hierbij beduidend beter dan de andere Belgische regio's, België, het gemiddelde van de EU27 en het eurogebied. Voor de komende regeerperiode (2024-2029) wordt verwacht dat de gemiddelde groei van het Vlaamse BBP zou uitkomen op 1,5%, vooral gedreven door particuliere consumptie en het herstel van de buitenlandse handel.

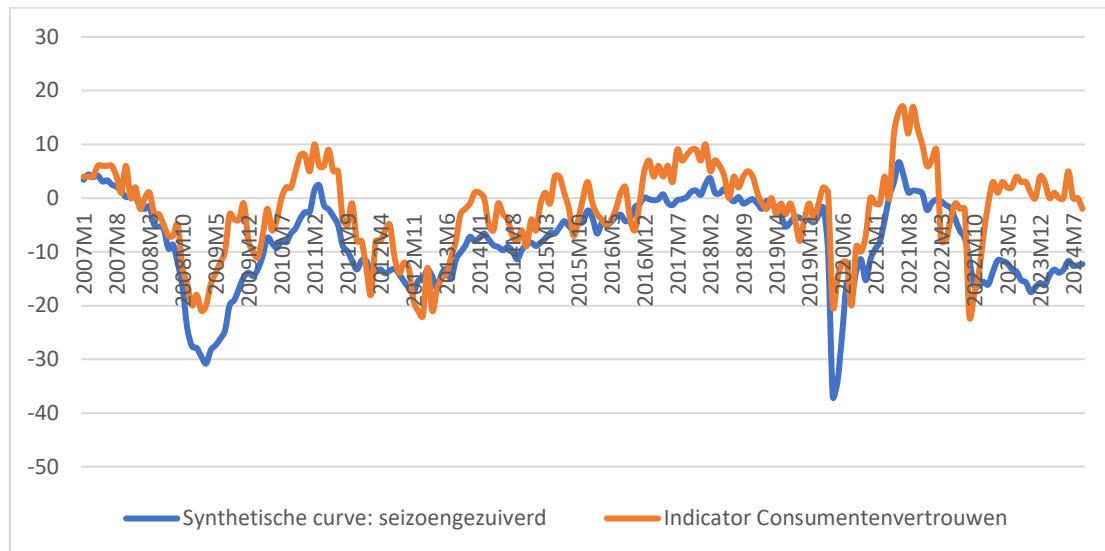
EVOLUTIE EN VOORUITZICHTEN VOOR DE ECONOMISCHE GROEI IN VLAANDEREN IN BELGIË (% BBP)

BRON: HERMREG, STATISTIEK VLAANDEREN EN PLANBUREAU

Ondanks de relatief positieve prognoses staat Vlaanderen de komende vijf jaar voor belangrijke macro-economische uitdagingen. De vertraging van de productiviteitsgroei en de uitdagingen in de industrie, zoals ook zichtbaar in onze buurlanden, vormen een risico voor de concurrentiepositie. Vlaanderen blijft als kleine open economie sterk afhankelijk van de wereldeconomie. Sinds 2018 zijn de groeivertraging van de wereldeconomie en de toename van internationale onzekerheden, zoals handelsconflicten en protectionistische maatregelen, significante uitdagingen gebleven. Deze dynamieken zijn sindsdien verder versterkt door de effecten van de COVID19 pandemie, die de internationale handel verstoortte en mondiale waardenketens onder druk zette. Daarnaast blijft de escalatie van geopolitieke spanningen, zoals de oorlog in Oekraïne, het conflict in het Midden-Oosten en de groeiende rivaliteit tussen de Verenigde Staten en China, een bron van risico. De stijgende energieprijzen, mede als gevolg van de geopolitieke context, voegen extra volatiliteit toe aan de economische vooruitzichten. Deze ontwikkelingen, samen met de wereldwijde inflatie- en rentestijgingen, kunnen de economische situatie voor Vlaanderen in de komende regeerperiode verder bemoeilijken, met mogelijk negatieve gevolgen voor de groei en de investeringen.

EVOLUTIE VLAAMSE CONSUMENTEN- EN ONDERNEMERSVERTROUWEN

Wetenschap en innovatie

Wat betreft de O&O-uitgaven heeft Vlaanderen de laatste jaren een enorme inhaalbeweging gemaakt. In 2022 besteedde Vlaanderen 11,6 miljard euro of 3,52% van het bbp aan O&O (GERD/bbp). Met deze cijfers behoort het tot de Europese top met Zweden (3,41%) en een pak boven het Europees gemiddelde (2,11%).

De bedrijven halen in 2022 een O&O-intensiteit van 2,52% terwijl alle publieke onderzoeksinstituten samen een O&O-intensiteit bereiken van 1,00%. Opgesplitst naar financieringsbron (2021) werd 2,77% van de O&O-uitgaven door private onderzoeksmiddelen gefinancierd en 0,81% door publieke financiering. Grote ondernemingen (met 250 of meer personeelsleden) vertegenwoordigen 58% van de totale uitgaven voor interne O&O bij ondernemingen in Vlaanderen. (Bron: 3%-nota juni 2024, ECOOM.)

Het leeuwendeel van de O&O-uitgaven door de ondernemingen zit geconcentreerd bij een kleine groep van bedrijven (de top 50 van O&O-actieve bedrijven zijn goed voor ruim de helft van de O&O-uitgaven van alle bedrijven). De farmaceutische en chemische industrie, ICT, elektronica en machinebouw vertegenwoordigen drie kwart van alle O&O-uitgaven bij de bedrijven.

De totale innovatiegraad, die (al dan niet voltooide) product- en/of bedrijfsprocesinnovaties, inclusief niet-technologische bedrijfsprocesinnovaties, omvat, bedraagt in de Vlaamse bedrijfswereld 74% voor de periode 2020-2022. In de meest recente internationale vergelijking (2018-2020) behaalde Vlaanderen met 75% wat betreft het aandeel innovatieve ondernemingen in de populatie de eerste plaats. Door de Europese Commissie werd een Regionaal Innovatie Scorebord (RIS) ontwikkeld dat 239 Europese regio's analyseert. Vlaanderen prijkt in 2023 op plaats 23. Het Vlaams Gewest is een 'innovatieleider', en de innovatieprestatie nam toe sinds 2011. Vlaanderen scoort zeer sterk voor vier indicatoren: bedrijfsprocesinnovaties, internationale wetenschappelijke co-publicaties, de innovatie-uitgaven per tewerkgestelde en innovatieve kmo's die samenwerken met anderen.

Ondernemerschap

Er is nog altijd een stijgende tendens waar te nemen in de bedrijvigheid in Vlaanderen. Eind 2023 waren er 735.285 btw-plichtige ondernemingen actief in het Vlaams Gewest. Dat zijn 30% meer ondernemingen t.o.v. 2014 en 19 % meer t.o.v. 2018. Er waren 74.050 oprichtingen van btw-plichtige ondernemingen. Dat zijn er quasi een derde meer dan in 2014 maar wel minder dan in het recordjaar 2022 (toen er 82.494 oprichtingen waren). In 2023 werden er 5.908 faillissementen in het Vlaams Gewest opgetekend. In 2022 waren dat er 5.287. Daarmee vormen 2022 en 2023 de jaren met de hoogste faillissementscijfers voor de periode 2014-2023. De overlevingsgraad van ondernemingen na 5 jaar lag in 2023 op 64%. Hoewel de cijfers m.b.t. de overlevingsgraad na 5 jaar geen grote schommelingen vertonen, werd in 2023 wel de laagste overlevingsgraad opgetekend in 11 jaar tijd.

Het aandeel zelfstandigen in de bevolking (20-64 jaar) bedroeg in 2023 in het Vlaams Gewest 11,1%. Dit aandeel is eerder stabiel maar kent de laatste jaren wel een licht stijgende trend en ligt hoger dan het EU-27 gemiddelde van 10%. We scoren hiermee beduidend hoger dan Noorwegen, Zweden, Denemarken, Luxemburg, Duitsland en ook iets hoger dan Finland. Van de nabijgelegen landen laat enkel Nederland een hoger aandeel zelfstandigen optekenen dan Vlaanderen.¹

In 2023 gaf 14,1% van de Vlamingen (tussen 18-64 jaar), in het jaarlijks onderzoek naar de perceptie van ondernemerschap bij de bevolking, aan actief te zijn als ontluikende of nieuwe ondernemer², ook wel de totale ondernemersactiviteit genoemd. Voor de pandemie lieten deze cijfers nog een positieve trend zien maar intussen lijkt het ontluikend ondernemerschap en de totale ondernemersactiviteit wat te stagneren.

Ondernemend gedrag manifesteert zich niet alleen als het opstarten van nieuwe ondernemingen, maar ook als 'intrapreneurship', i.e. het initiëren van nieuwe activiteiten als werknemer van een gevestigde onderneming. Van alle Vlamingen die in 2023 bevraagd werden, had 10,7% in de voorbije drie jaar een leidersrol bij de ontwikkeling van nieuwe activiteiten voor zijn of haar werkgever (intrapreneurship gedefinieerd in brede zin).

Financiering

De kredietmarkt voor ondernemingen in België heeft de afgelopen maanden enkele belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt. De vraag naar ondernemingskredieten steeg in het tweede kwartaal van 2024 met 1,6% in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder, terwijl het aangevraagde bedrag zelfs met 10,6% toenam. Ook het aantal verstrekte kredieten steeg licht (+2,1%), hoewel het totale verstrekte bedrag lager was dan in 2023 vanwege uitzonderlijk grote kredieten in dat jaar.

Hoewel er het afgelopen jaar een duidelijke verbetering zichtbaar is, blijft het nettoprocentage van ondernemingen dat kredietbelemmeringen ervaart relatief

¹ Vanaf 2020 is er geen data meer beschikbaar voor het Verenigd Koninkrijk.

² Respondenten geven zelf aan of ze betrokken zijn bij start-ups. Deze indicator is dus gebaseerd op zelfidentificatie en verschilt van andere indicatoren die gebaseerd zijn op registraties en administratieve data. Respondenten die aangeven betrokken te zijn bij het opstarten van een nieuwe onderneming waarvan ze (mede-)eigenaar zullen zijn, worden als ontluikende ondernemers geïdentificeerd; respondenten die aangeven leiding te geven aan een eigen bedrijf dat minder dan 3,5 jaar oud is, worden als nieuwe ondernemers gezien.

hoog in vergelijking met het langetermijngemiddelde. Daarnaast variëren de resultaten sterk per sector en ondernemingsgrootte. Vooral kleinere ondernemingen en bepaalde sectoren, zoals de bouw en detailhandel, ervaren nog steeds meer moeilijkheden bij het verkrijgen van krediet dan grotere bedrijven en beter presterende sectoren.

Digitalisering

Vlaanderen heeft in de afgelopen jaren aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van digitale technologieën. In 2023 rapporteerde Vlaanderen sterke prestaties in digitale technologie-integratie. De adoptie van cloudtechnologieën en de online verkoop door kmo's ligt beduidend boven het Europese gemiddelde. Ondanks deze vooruitgang blijft e-facturatie beperkt (30%), en is er ruimte voor verdere verbetering door bedrijven aan te moedigen ICT in te zetten voor duurzaamheid.³

Uit de DESI 2022-index blijkt dat Vlaanderen met een algemene score van 55,8 behoort tot de Europese subtop op het gebied van digitalisering, boven het Belgische gemiddelde en het EU27-gemiddelde. Het gewest scoort goed op het vlak van menselijk kapitaal, waarbij 63% van de bevolking over voldoende digitale basisvaardigheden beschikt. Toch blijft het aantal afgestudeerde ICT'ers in Vlaanderen laag, en is de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de ICT-sector (17%) een belangrijk aandachtspunt. Vlaanderen presteert echter beter dan gemiddeld in de EU27 op het gebied van ICT-training binnen ondernemingen en het aantal ICT-specialisten.⁴

Vlaanderen staat algemeen gekend als een aantrekkelijke kennisregio om onderzoek te doen naar de nieuwste digitale technologieën of de ontwikkeling van nieuwe digitale toepassingen. De bovengemiddelde scores voor Vlaamse stakeholders in EU-programma's zoals Horizon Europe en het Digital Europe Programme — waarbij Vlaanderen ongeveer 4% van de middelen binnenhaalt voor digitalisering, terwijl Vlaanderen 2% van het BBP van de EU vertegenwoordigt — getuigen daarvan.

³ State of the Digital Decade 2023

⁴ DESI 2022, Digimeter 2022

IV. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Om onze Vlaamse welvaart en economische groei te vrijwaren voor de toekomst heeft Vlaanderen nood aan een slagkrachtig beleid met een positieve impact voor onze ondernemers.

Vlaanderen is vastberaden om te blijven investeren in de welvaart van morgen. Het verhogen van de werkzaamheidsgraad is daar een belangrijk onderdeel van, maar zal niet volstaan. We voeren hervormingen door die de productiviteit van onze Vlaamse economie versterken.

Het bewaken, evalueren en verhogen van de doelmatigheid van onze steun en investeringen vormt de rode draad doorheen ons beleid. We richten die steun op strategische sectoren met veel toekomstpotentieel en toegevoegde waarde.

Vlaanderen heeft nood aan een sterke en duurzame industrie als motor voor onze hele economie, tewerkstelling en export. We blijven hun concurrentiekracht ondersteunen.

Ook onze kmo's, start- en scale-ups, zelfstandigen en hun werknemers die zich dagelijks inzetten om Vlaamse welvaart te creëren, verdienen onze steun. Voor al onze ondernemingen verminderen we de administratieve lasten. We hanteren systematisch een kmo-reflex bij nieuwe regelgeving en zetten in op levenslang leren.

Kennis is onze enige economische grondstof. Voortrazende technologische ontwikkelingen vragen voortdurend nieuwe vaardigheden van de Vlaming. Daarom stimuleren we levenslang leren.

De langetermijndoelstelling voor gezamenlijke investeringen in O&O verhogen we naar 5% van ons bbp. De komende legislatuur zetten we verder stappen richting de 1% voor de overheid. Vlaanderen wil daarmee doorstoten naar de wereldtop en onze positie versterken als innovatieleider in het Europese Regionaal Innovatie Scorebord (RIS). We waken erover die extra investeringen sterker door te vertalen naar economische valorisatie.

Ons beleid wordt gebaseerd op het bereiken van doelstellingen. We werken daarbij maximaal technologieneutraal.

Gezien de immer meer complexe beleidsvragen die zich stellen, bijvoorbeeld in de context van de groene en digitale transitie, is er een grote nood aan grondig onderbouwd beleid. We zetten daarom verder in op evidence-informed beleid. We bekijken hoe we de afstand tussen onderzoekers en beleid kunnen overspannen door zowel onderzoekers als beleidsmakers te voorzien van de nodige tools en vaardigheden, alsook van voldoende opportuniteiten voor interactie.

In ons industriebeleid hebben we aandacht voor strategische autonomie, door te diversifiëren en zelf productieketens in handen te nemen.

Ons beleid funderen we op vier strategische doelstellingen:

1. De productiviteit en concurrentiekracht van onze economie en industrie duurzaam versterken
2. Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen
3. Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren
4. Extra investeren in O&O&I en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie

1. De productiviteit en concurrentiekracht van onze economie en industrie duurzaam versterken

Naar een Vlaamse productiviteitsagenda

We voeren hervormingen door die de productiviteit van de Vlaamse economie versterken.

Economische groei is de som van de groei van het aantal werkenden (en het aantal uren dat ze effectief werken) en hun productiviteit (de output die ze produceren per gewerkt uur).

De Vlaamse economie en industrie kennen in internationaal vergelijkend perspectief een hoog niveau van productiviteit. Dat betekent dat, per gewerkt uur in Vlaanderen, de toegevoegde waarde die gecreëerd wordt tot de hoogste in de wereld behoort.

Maar de groei van de productiviteit vertraagt de laatste decennia. Die groeivertraging is kenmerkend voor alle Westerse economieën, maar toch meer uitgesproken in Europa, België en Vlaanderen.

Een achterblijvende productiviteitsgroei is des te meer problematisch in het licht van de vergrijzing in Vlaanderen. Die leidt namelijk tot een krimpend aandeel van de beroepsbevolking. Een economie kan maar op twee manieren groeien: of door meer uren te werken of door productievere uren te werken. Economische groei in Vlaanderen zal daarom vooral moeten komen van productiviteitsgroei.

Samen met kennisontwikkeling, ondernemerschap, menselijk kapitaal zoals scholing en digitale vaardigheden, en goed werkende (internationale) markten zijn technologische ontwikkelingen en innovatie de belangrijkste motoren voor productiviteitsgroei.

Daarom zet de Vlaamse Regering ook volop verder in op het stimuleren van onderzoek & ontwikkeling & innovatie en de bijdrage die O&O&I kan leveren aan de productiviteitsgroei.

Het Departement EWI rondt daartoe in het najaar 2024 de systeemanalyse O&O&I en uitgaventoetsing 'Vlaams beleid in het kader van productiviteit' af. De systeemanalyse benadrukt dat een productiviteitsbeleid verder gaat dan een O&O&I-beleid en ook complementaire investeringen vraagt in onderwijs, menselijk kapitaal, (digitale) vaardigheden, levenslang leren, vlot werkende arbeidsmarkt, digitale en fysieke infrastructuur, verminderen van regeldruk, ...

Deze systeemanalyse zal de basis vormen voor het opstarten van een strategische dialoog met alle relevante stakeholders, met het oog op het vormgeven van een Vlaamse productiviteitsagenda en het omkeren van de trend van haperende productiviteitsgroei. De dialoog moet leiden tot overkoepelende en/of sectorale kennis-, -innovatie-, valorisatie- en vereenvoudigingsagenda's met wederzijdse engagementen vanwege de publieke en private actoren.

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen formuleert in 2024 eveneens een advies "Naar een hogere productiviteitsgroei" dat de Vlaamse productiviteitsagenda kan helpen vormgeven. Ook de SERV zal via het VESOC-overleg actief betrokken worden bij het vormgeven van de Vlaamse productiviteitsagenda.

Een nieuwe agenda voor industriebeleid in Vlaanderen

Vlaanderen heeft nood aan een sterke en duurzame industrie als motor voor onze hele economie, tewerkstelling en export. Een competitieve en duurzame Vlaamse industrie die instaat voor economische groei is het fundament van onze Vlaamse welvaart.

Een geïntegreerd Vlaams industriebeleid

We maken werk van het opzetten van een nieuwe agenda voor industriebeleid in Vlaanderen. Om onze industrie te ondersteunen is er nood aan een slagkrachtig en geïntegreerd Vlaams industriebeleid. We moeten onze industrie alle groeikansen geven en verder verankeren in Vlaanderen door de industriële sectoren in te bedden in een sterk ecosysteem van Vlaamse ondernemingen en kennisinstellingen.

De concurrentiekracht van onze industrie blijven we ondersteunen. We zetten ook verder in op instrumenten die de industrie ondersteunen om de klimaattransitie door te maken en duurzame groei te realiseren zoals het coördinerend actieprogramma van de industriële klimaattransitie (Vlaamse Klimaatsprong), een innovatiebeleid dat de doelstellingen van het Vlaams industriebeleid ondersteunt, een digitaliseringsbeleid dat inzet op artificiële intelligentie en cybersecurity, en een investeringsecosysteem voor innovatieve bedrijven.

Met het oog op een geïntegreerd beleid, zorgen we voor de nodige coördinatie en overleg rond industriebeleid met de betrokken vakministers, van Energie en Klimaat, Omgeving, Werk, Onderwijs, Mobiliteit en Havens, en hun administraties.

Door de introductie van het principe van “agents of change” stellen we paal en perk aan de lawine van bezwaarmogelijkheden tegen bestaande activiteiten. De overheid moet spreken met 1 stem naar de Vlaming en ondernemingen, we leveren geen tegenstrijdige adviezen meer af.

We werken ook aan een sterkere internationale profilering op het vlak van industriebeleid en smeden banden met Flanders Investment & Trade en het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken om buitenlandse missies ook een industriële invalshoek te geven.

Om werk te maken van een coherent en krachtig industriebeleid, zetten we het Vlaamse Industrieforum verder als structureel overlegforum tussen de Vlaamse Regering en de 4 belangrijkste Vlaamse industriële sectorfederaties (Agoria, Essenscia, Fedustria, Fevia) waarbinnen wordt afgestemd over de industriële langetermijnvisie en de uitvoering ervan. We koppelen daarover regelmatig terug met de interprofessionele sociale partners in de werkgroep van het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité (VESOC).

We bekijken hoe we een vervolg kunnen geven aan de eerste Vlaamse Industrietop, een initiatief opgezet door het Vlaamse Industrieforum in het kader van Flanders Technology and Innovation.

Europees industriebeleid

Op Europees niveau worden er heel wat initiatieven genomen om de industrie te ondersteunen. De focus van de komende EU-legislatuur komt te liggen op het vrijwaren en versterken van het Europese concurrentievermogen en dit tegen een achtergrond gekenmerkt door de klimaatuitdaging en de veranderende geopolitieke situatie. De Europese Commissie heeft een *Clean Industrial Deal*

aangekondigd als centraal element van haar beleid de komende legislatuur. De Deal zal diverse beleidsinitiatieven omvatten met focus op decarbonisatie, schone technologieën en het stimuleren van investeringen. We dragen actief bij aan de besluitvorming rond deze diverse beleidsinitiatieven en ijveren daarbij steeds voor een Europees beleid dat de internationale concurrentiekracht van onze Vlaamse industrie vrijwaart.

Hierbij verliezen we niet uit het oog dat een goed werkende interne markt cruciaal is voor Vlaanderen en als voedingsbodem voor een gezonde industrie. Daarom zetten we in op belangrijke randvoorwaarden van onze concurrentiekracht, met name de verdieping van de interne markt, en besteden we aandacht aan de belangen van onze kmo's.

We verdedigen proactief de Vlaamse industriële belangen in Europa en in komende EU-initiatieven voor onze strategische sectoren. We beïnvloeden mee de Europese agenda en onderhouden contacten met de vertegenwoordigers van de Europese instellingen (Commissie en Parlement) en de Europese lidstaten en regio's. We wegen ook op de werkzaamheden van de Raad Concurrentievermogen, via onze Vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU en via deelname aan de ministeriële vergaderingen van de Raad van de EU, conform het Samenwerkingsakkoord EU en de toerbeurtregeling. We hanteren een geïntegreerde aanpak om EU-initiatieven als hefboom voor Vlaams beleid te gebruiken (Net-Zero Industry Act, Critical Raw Materials Act...).

Om de rol van de regio's in het Europees innovatie- en industriebeleid te versterken, blijven we eveneens inzetten op het Vanguard Initiative dat inzet op versterkte samenwerking tussen Europese regio's op basis van slimme specialisatie.

Staatssteun

We blijven op alle relevante fora aandringen op het herstellen van een gelijk speelveld tussen alle lidstaten met betrekking tot staatssteun, zodat de integriteit van de interne markt gewaarborgd blijft. De tijdelijke versoepeling van de regels voor staatssteun moet zo snel mogelijk beëindigd worden, zodat er terug binnen de normale kaders wordt gewerkt. Aanpassingen van de staatssteunregels moeten zoveel mogelijk via de algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV/GBER) plaatsvinden.

De door de Europese Commissie aangekondigde hervorming van het Europese staatssteunkader op basis van het Tijdelijk Crisis- en Transitiekader ("TCTF") is een punt van bezorgdheid. We zullen blijven aandringen op een effectbeoordeling van verschillende beleidsinstrumenten en -opties wanneer het staatssteunkader wordt aangepast. De principes van proportionaliteit en noodzakelijkheid staan daarbij centraal.

VLAIO zal de inspanningen verderzetten om zoveel mogelijk kennis te delen rond staatssteunregels binnen de ruime Vlaamse overheid, alsook bij lokale overheden, ondernemingen, sectororganisaties...

IPCEI

We blijven in de toekomst inschrijven op belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEIs), in functie van de onderwerpen en de toegevoegde waarde voor Vlaanderen, en evalueren de impact van deze projecten. Met IPCEIs stimuleert de EU de lidstaten om middelen te bundelen in grote geïntegreerde projecten die bijdragen aan de concurrentiekracht van de Unie.

IPCEIs richten zich op steun aan transities die doorgaans gekoppeld zijn aan strategische autonomie.

Waar mogelijk zal Vlaanderen opteren voor deelname als geassocieerde partner binnen het bestaande staatssteunkader. Hiernaast blijft notificatie met verruimde staatssteun een optie, mits een duidelijke toegevoegde waarde voor Vlaanderen en een duidelijke additionaliteit tegenover de bestaande steunkanalen. Vlaanderen heeft al deelgenomen aan verschillende IPCEIs zoals rond batterijen en waterstof.

Binnen het Joint European Forum voor IPCEI werkt Vlaanderen actief mee aan initiatieven om te vermijden dat zo'n projecten aanleiding zouden geven tot een subsidieopbod tussen de lidstaten. De lidstaten en de Commissie werken in dit Forum in de eerste plaats de processen voor IPCEI verder uit, met het oog op een transparant en efficiënt proces.

Een duurzame groei realiseren

Klimaat sprong

De Vlaamse Klimaat sprong wordt verder uitgewerkt als coördinerend actieprogramma van de industriële klimaat transitie, zowel inzake procestransformaties als inzake infrastructuur- en energiebehoeften, en dit met betrokkenheid van de minister voor Energie en Klimaat en de bevoegde diensten. Er wordt een nieuwe programmanota opgemaakt, in overleg met de stakeholders en deze wordt na advies van de betrokken adviesraden ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Eén van de onderdelen van de nieuwe programmanota is een update van de roadmap 'Naar een koolstofcirculaire industrie', die een luik internationale competitiviteit zal meenemen. Er worden doelstellingen opgelegd voor de lange termijn en de impact op lange termijn wordt geëvalueerd.

We onderzoeken in het kader van de Klimaat sprong of we een programmatorische clusteraanpak kunnen uitwerken. Dit doen we enerzijds aan de hand van de klimaat roadmaps die energie-intensieve bedrijven die toegetreden zijn tot de energiebeleidsovereenkomst (EBO, cf. infra) tegen eind dit jaar moeten opmaken, en anderzijds aan de hand van de reeds opgemaakte inventarissen van de specifieke warmtevraag en het restwarmteaanbod van alle EBO-ondernemingen.

De Vlaamse Regering start binnen de Klimaat sprong een participatief traject tussen infrastructuurbeheerders, grote industriële clusters, grote kmo-zones en de overheid om de infrastructuurbehoefte te bepalen, en om te bekijken hoe die door collectieve infrastructuur kan worden gerealiseerd (elektriciteit, stroomnetten, waterstofnetten, warmtenetten, infrastructuur om CO₂ vloeibaar te maken en te transporteren...). De Vlaamse Regering prioriteert de grootste infrastructuurwerven voor de toekomst op basis van het CO₂-reductiepotentieel.

We ontwikkelen een kader voor de transitie naar klimaatneutraliteit via de Vlaamse Klimaat sprong en evalueren in overleg met de sectoren de algemene en sectorale doelstellingen.

We rapporteren jaarlijks over de voortgang van de nodige industriële transitie en sturen bij waar nodig.

Contracts for difference

We zorgen voor de juiste financieringsinstrumenten om de klimaattechnologieën bij onze ondernemingen versneld ingang te laten vinden en voor een optimaal gebruik van de EU-hefbomen daarbij. Het pilootproject 'bijpascontracten' (of contracts for difference), dat de Vlaamse basisindustrie moet faciliteren in de transitie naar low carbon-processen werd daarvoor opgestart. Op basis van de

voorzien evaluatie beslist de Vlaamse Regering over de verdere implementatie en uitvoering van dit instrument. Een benchmarkstudie over de inzet van dat instrument door onze buurlanden wordt opgestart in het voorjaar van 2025.

We onderzoeken in het bijzonder de steun voor grote projecten in onze havens met betrekking tot CO₂-afvang met permanente opslag (CCS) en het gebruik van afgevangen CO₂ (CCU), alsook de steun voor waterstofgebruik die kan bijdragen aan het realiseren van de RFNBO (hernieuwbare brandstof van niet-biologische oorsprong) doelstelling in Vlaanderen waarvoor de bijpascontracten een mogelijke ondersteuningspiste vormen. Het gebruik van industriële restwarmte wordt eveneens onderzocht. Technologieneutraliteit staat hierbij centraal.

Compensatieregeling van de indirecte emissiekosten (CIE)

We zetten blijvend in op het ondersteunen van onze ondernemingen om duurzame productie in Vlaanderen te houden. Daartoe behouden we de toegelaten compensatieregeling van de indirecte emissiekosten (CIE). Dat is noodzakelijk om de internationale concurrentiekracht van onze ondernemingen en de tewerkstelling te Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 vrijwaren.

Na evaluatie gaan we na hoe we de bijdrage aan de klimaattransitie in overleg met de sectoren kunnen versterken voor een toekomstig steunkader met respect voor aangegane engagementen en investeringszekerheid. In het kader van de Europese evaluatie in 2025 gaan we proactief in dialoog met onze buurlanden over de klimaattransitie voor onze industrie, teneinde een subsidierace te vermijden en een gelijk speelveld te realiseren.

Energiebeleidsovereenkomsten

De Energiebeleidsovereenkomsten (EBO's) vormen momenteel het speerpunt van het Vlaams beleid voor de energie-intensieve ondernemingen, met als focus het verbeteren van de energie-efficiëntie van de bestaande (voornamelijk) fossiele processen in de energie-intensieve industrie via het uitvoeren van rendabele maatregelen.

Deze vrijwillige overeenkomsten werden voor een eerste keer ingevoerd eind 2002. Vlaanderen heeft nu meer dan 20 jaar ervaring met deze vrijwillige overeenkomsten. De huidige, derde generatie van vrijwillige overeenkomst met de energie-intensieve ondernemingen, de EBO2 voor de periode 2023-2026, heeft tot doel dat de Vlaamse energie-intensieve ondernemingen vooraanstaand zijn en blijven op gebied van energie-efficiëntie.

We maken een grondige analyse en evalueren de verlenging van de EBO's na 2026 en evalueren in overleg met de betrokken sectoren, rekening houdend met de impact van de prestaties én tegenprestaties op het huidig en het toekomstig klimaat- en energiebeleid, het maximaal vermijden van bijkomende administratieve lasten, alsook een blijvende duurzame verankering van onze Vlaamse industrie. De volledige evaluatie zal afgerond zijn tegen december 2025 en dit in samenwerking met de minister bevoegd voor Energie.

Waterstofstrategie

Waterstof zal een belangrijk onderdeel zijn om de Vlaamse klimaattransitie te realiseren, en de duurzame innovatie in waterstof zien we als een economische opportuniteit om duurzame groei te realiseren. Vlaanderen heeft in 2020 met de lancering van de Vlaamse Waterstofstrategie de ambitie gelanceerd om een Europese koploper te worden in waterstof. Deze ambitie gaat over een koploperspositie in de technologische ontwikkeling en de strategische

technologieproductie in de brede waardeketen van waterstof: zowel voor de synthese, distributie, opslag, en het gebruik van waterstof in verschillende duurzame toepassingen..

Koolstofarme waterstof en zijn derivaten, zoals koolstofarme ammoniak en koolstofarme methanol kunnen een belangrijke rol spelen in het decarboniseren van onze industrie, in het bijzonder bij het decarboniseren van industriële processen, waarvoor er geen economische alternatieven bestaan.

De Europese Unie legt met de richtlijn Hernieuwbare energie (Red III) een doelstelling op voor het realiseren van het aandeel groene waterstof of derivaten in de industriële aanwending ervan. De Vlaamse Waterstofstrategie wordt geactualiseerd om rekening te houden met de meest recente evoluties en met deze hernieuwbare brandstof van niet-biologische oorsprong (RFNBO) doelstelling. Samen met de minister bevoegd voor Energie zetten we de bepalingen uit REDIII met betrekking tot RFNBO om in Vlaamse regelgeving.

Er wordt in overleg met de Minister bevoegd voor Energie een studie opgestart om na te gaan op welke wijze, met welke hoeveelheden, onder welke voorwaarden, met welke infrastructuur en met welke timing koolstofarme waterstof en zijn derivaten optimaal kunnen ingezet worden in Vlaanderen. Er wordt specifiek gekeken naar de mogelijke steun voor de gebruikers van waterstof die reeds vallen onder deze doelstelling. De studie zal tevens mogelijke ondersteuning nagaan voor de import, de productie, de infrastructuur en het gebruik van waterstof en zijn derivaten. Waar relevant wordt overlegd met de federale overheid over de nodige infrastructuur en wordt nagegaan of Europese fondsen kunnen aangewend worden.

Daarnaast bepleiten we actief binnen België, bij andere lidstaten en de Europese Unie om de doelstelling (RFNBO) bij te sturen, zodat ook koolstofarme waterstof kan bijdragen aan deze doelstellingen en opdat we meer dan enkel groene waterstof kunnen gebruiken om onze industrie verder te verduurzamen. Ook bij de verdere uitwerking van de relevante Europese regelgeving zullen we blijven pleiten voor voldoende flexibiliteit en mogelijkheden bij de invulling van deze doelstellingen, zolang de effectiviteit ervan in het bereiken van de klimaatdoelen gegarandeerd blijft.

Kernenergie

Kernenergie zal een belangrijke rol blijven spelen bij de realisatie van onze ambitie voor koolstofvrije en betaalbare stroom. We onderzoeken de mogelijkheden rond kleine, modulaire reactoren in Vlaanderen. We bekijken de eventuele mogelijkheden om waar mogelijk en verstandig mee te (laten) investeren. We gaan na op welke manier we investeringen in onderzoek naar kernenergie kunnen stimuleren.

In het kader van betaalbaarheid en bevoorradingszekerheid is het belangrijk dat we pleiten voor een evenwichtige energiemix, waar naast hernieuwbare energie ook kernenergie deel uitmaakt van het Europees beleid.

Ecologiesteun/GREEN

We zetten zowel de Ecologiepremie Plus, de Strategische ecologiesteun en GREEN gericht in voor de klimaatuitdaging van de brede industrie en we verhogen de efficiëntie van deze instrumenten. We onderzoeken hoe eventuele drempels voor investeringen kunnen weggewerkt worden zodat het investeringsbeleid van ondernemingen in maatschappelijke thema's als klimaat, CO2-reductie, watergebruik, droogte, circulaire economie of energiegebruik kan gestimuleerd

worden en we een maximale impact bereiken. We zorgen voor een continue monitoring van die impact en sturen bij waar nodig.

We onderzoeken de mogelijkheden om strategische ecologiesteun zo gericht mogelijk in te zetten ter ondersteuning van onze industriële centra, waarvan een aantal gelegen zijn in onze havens.

We onderzoeken de complementariteit en/of synergiën van de instrumenten die ingezet worden voor de vergroening van de industriële warmte, en dit over de verschillende beleidsdomeinen heen. We streven hierbij naar een vereenvoudiging van het instrumentarium, een efficiëntiewinst in de inzet van de instrumenten en een verhoogde transparantie voor de doelgroep. We houden daarbij rekening met de nieuwe context van de verhoogde investeringsaftrek, de invoering van ETS2 en de Vlaamse taxshift.

Haalbaarheid van de EU-klimaatdoelstellingen voor de industrie

We volgen nauwgezet op of het reductiepad voor de industrie onder het Europese emissiehandelssysteem voldoende realistisch is, en welke maatregelen deze haalbaarheid kunnen ondersteunen. In deze context blijven we ijveren voor een robuuste bescherming tegen het risico op koolstoflekage. Het CBAM-mechanisme dient daarom zeker nauwgezet opgevolgd te worden, met bijzondere aandacht voor sectoren die hun productie buiten Europa exporteren, alsook hoe de volledige waardeketen van de industriële productie voldoende beschermd kan worden.

2. Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen

Vlaanderen kent heel wat waardevolle industriële sectoren die we alle groeikansen blijven geven en verankeren. Zo is Vlaanderen de thuishaven van de op een na grootste chemiecluster ter wereld, beschikken we over een sterke agrovoedingsindustrie en zijn we toonaangevend in de geneesmiddelenindustrie.

Omwille van nieuwe geopolitieke en maatschappelijke uitdagingen - zoals grondstoffenschaarste, digitalisering, verduurzaming (klimaatneutrale transitie en circulaire economie) en veiligheid - is het cruciaal om in te spelen op beloftevolle innovatieve sectoren zoals duurzame energie, biotechnologie, digitale technologieën en ruimtevaart. Alsook is het noodzakelijk om onze strategische onafhankelijkheid inzake belangrijke technologieën, sectoren en cruciale grondstoffen te verhogen zoals bijvoorbeeld de chipindustrie, onze havens en de defensie-industrie.

De Vlaamse verankering van die strategische sectoren via het inbedden in een sterk ecosysteem van Vlaamse ondernemingen en kennisinstellingen is hierbij prioritair. We verdedigen ook proactief de Vlaamse belangen in komende EU-initiatieven voor die strategische sectoren. We gebruiken ook een geïntegreerde aanpak om bestaande EU-initiatieven als hefboom voor Vlaams beleid te gebruiken (Net-Zero Industry Act, Critical Raw Materials Act...).

Als reactie op de geopolitieke verschuivingen heeft de Europese Unie haar beleid ten aanzien van open strategische autonomie en het reduceren van strategische afhankelijkheden in domeinen zoals kritieke grondstoffen, strategische technologieën zoals halfgeleiders en nettonul-technologieën aangescherpt en dit zonder te vervallen in ongebreideld protectionisme. Deze evolutie biedt de industrie een uitgelezen kans eigen markten, producten en diensten te ontwikkelen en

daarmee het concurrentievermogen te stimuleren. We hebben ook in het Vlaams industriebeleid aandacht voor strategische autonomie, door te diversifiëren en zelf productieketens in handen te nemen.

Tegelijkertijd onderzoeken we welke instrumenten en middelen nodig zijn om in Vlaanderen, net als in onze buurlanden, de klimaattransitie voor onze industrie te realiseren en een subsidierace te vermijden. We zetten ook in op een beleid rond het aanboren van kritieke grondstoffen in Europa, op de (circulaire) maakindustrie en recyclage.

Circulaire economie

Om onze afhankelijkheid te verlagen van de geopolitieke verhoudingen die de energie- en grondstofprijzen beïnvloeden, streven we naar een volledig circulaire economie om zo beter in onze behoeften aan grondstoffen en water te kunnen voorzien en ons welzijn te maximaliseren met een kleinere ecologische voetafdruk. Daartoe ondersteunen we onze ondernemingen bij de omslag naar een circulaire economie.

We blijven daarnaast ook de noodzakelijke experimenteerruimte voorzien voor strategische partnerschappen, zoals living labs, die complexe circulaire vraagstukken opnemen. We zetten daarbij sterk in op brede en diverse samenwerkingsprojecten tussen bedrijven, kennisinstellingenoverheden, non-profitorganisaties,...

We evalueren tot slot samen met de minister van Omgeving de werking van het platform 'Vlaanderen Circulair' met als uitgangspunt het creëren van meerwaarde voor onze ondernemingen.

Defensie

De geopolitieke realiteit en het toenemende belang van defensie-innovatie en de defensie-industrie leiden ertoe om tijdens deze legislatuur de politiek geuite ambitie verder te vertalen naar concrete beleidsstrategieën en instrumenten. We blijven dan ook inspelen op Europese en NAVO-initiatieven voor defensieonderzoek en ijveren om actief betrokken te worden binnen de structuren van de Defence, Industry and Research Strategy (DIRS) voor een nationale technologische en industriële defensiebasis. De interfederale samenwerking rond de NAVO-initiatieven DIANA en NIF (NATO Innovative Fund) met het Waalse Gewest en de federale overheid verankeren we in een samenwerkingsakkoord, dat ook de bredere samenwerking rond veiligheids- en defensie-innovatie en industrie structureert. Vanuit Vlaanderen voorzien we innovatiesteun voor defensiebedrijven en faciliteren we een ecosysteem waarin defensie, de bedrijfswereld en kennisinstellingen samenwerken aan militaire productinnovaties. We actualiseren daarvoor de richtlijn-Muyters en de werking van het ethische en strategische comité bij VLAIO en PMV.

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen werkt aan een advies rond opportuniteiten en noden voor een brede Vlaamse defensie-industrie en defensie-innovatie.

Havens als strategische partners

De Vlaamse havens spelen een cruciale rol in de economie van Vlaanderen. Ze fungeren als belangrijke logistieke knooppunten en zijn van groot belang voor de handel, de industrie en de werkgelegenheid in de regio. Hun logistieke netwerken en industriële clusters maken Vlaanderen tot een belangrijke speler in de wereldhandel en versterken de concurrentiepositie van onze regio.

We beschouwen de havenbedrijven als belangrijke partners bij de uitrol van een industrieel beleid en betrekken hen actief. We ondersteunen hen als industriële centra. We voorzien een concrete ondersteuning voor het uittesten van schepen die geen CO2 meer uitstoten. Vlaanderen voorziet ook ondersteuning via oproepen voor het realiseren van walstroom in onze havens met focus op de segmenten container- en passagiersvaart.

We onderzoeken de steun voor grote projecten in onze havens met betrekking tot CO2-afvang met permanente opslag (CCS) en het gebruik van afgevangen CO2 (CCU).

Bio-economie

We ontwerpen een specifiek Vlaams beleid met betrekking tot de bio-economie. We haken in op de nieuwe initiatieven van de Europese Commissie om de strategische onafhankelijkheid via waardeketens, circulariteit en ecosystemen te versterken.

Om een succesvol partnerschap tussen bedrijven, kennisinstellingen, middenveld en overheden te creëren, wordt ook een klankbordgroep opgericht van Vlaamse bio-economie-actoren voor beleidsafstemming.

Ruimte- en luchtvaart

We blijven inzetten op het versterken van de Vlaamse ruimtevaartindustrie waardoor meer internationale ruimtevaartfinanciering en een hogere return on investment voor Vlaanderen gerealiseerd kunnen worden. Hiertoe zullen we na de tussentijdse evaluatie van het impulsprogramma nagaan op welke manier een verderzetting, integratie of uitbreiding kan uitgewerkt worden, en dit in samenwerking met de volledige sector en de betrokken wetenschapscommunicatiepartners.

In overleg met de federale regering zorgen we tevens voor een hogere Vlaamse return vanuit de Europese ruimtevaartprogramma's en pleiten we ervoor dat de middelen op peil worden gehouden. Daarnaast moeten de gewesten betrokken worden in de selectie van de programma's van het Europees Ruimteagentschap en moet een verdeelsleutel worden toegepast zodat de Vlaamse aanwezigheid daarin toeneemt.

We ondersteunen de Vlaamse ondernemingen actief in de waardeketen van de luchtvaartindustrie. De sector staat voor grote uitdagingen, o.a. inzake decarbonisatie, elektrificatie en versterken van de strategische autonomie.

Agrovoedingsindustrie

Vlaanderen is de thuishaven van een sterke agrovoedingsindustrie, een waardevolle industriële sector die we verankeren en alle groeikansen blijven geven.

Onderzoek en innovatie in de hele voedingsketen is essentieel om een geïntegreerd, circulair en competitief voedselsysteem te realiseren. De gevolgen van de klimaatverandering, zoals langere en extremere periodes van droogte, hitte en regen, hebben een negatieve impact op de productiviteit en op de biodiversiteit die voor de landbouw onmisbaar is en bijgevolg op de voedselvoorziening in Europa en daarbuiten. We creëren een innovatief ecosysteem rond een duurzame landbouwsector om transformatieve innovatie in de landbouwsector te faciliteren door de interactie tussen burgers, kenniscentra, de overheid en bedrijven. Zo komen we met innovatieve oplossingen om de uitdagingen van de sector aan te pakken. Daarvoor verankeren we onderzoek en innovatie in de Vlaamse

Landbouwvisie 2030-2050, die voortbouwt op de voedselstrategie Go4Food. En we zorgen voor een doorgedreven vertaling en valorisatie van onderzoeksresultaten (waaronder ILVO) naar de eindgebruikers, de industrie en de maatschappij.

Geneesmiddelenindustrie

Vlaanderen is toonaangevend in de geneesmiddelenindustrie, met een uitzonderlijk ecosysteem van biofarmaceutische ondernemingen, dienstverleners en kennisinstellingen. Het behoud en de verdere verankering van deze sector in Vlaanderen, evenals het versterken van de internationale concurrentiepositie, zijn prioritair. Daartoe verdedigen we proactief de Vlaamse belangen van de geneesmiddelenindustrie in lopende of komende Europese dossiers op het gebied van gezondheid en geneesmiddelen, zoals de herziening van het Europees farmaceutisch pakket en een mogelijke Critical Medicines Act. Daarbij onderschrijven we de doelstellingen van dit voorstel met het oog op het verhogen van onze strategische autonomie.

Chemie

De trilaterale chemiestrategie (met Nederland en Noordrijn-Westfalen) ondersteunt de omvorming van de chemische sector in de drie regio's/landen naar een duurzame en innovatiegedreven industrie. Met bedrijven en kennisinstellingen wordt gewerkt rond de domeinen innovatie, energie en logistiek. Naast kennisuitwisseling draagt dit bij tot een breder draagvlak en afstemming. Waar mogelijk en nuttig, worden trilaterale aandachtspunten ook aan de Europese overheid toegelicht.

Kennis- en economische veiligheid

Gezien de geopolitieke ontwikkelingen versterken we samen met de Vlaamse kennisinstellingen het beleid rond kennisveiligheid. We treden in overleg met de kennisinstellingen en maken wederzijds gedragen werkafspraken en leggen taakstellingen vast. Zo bekijken we onder meer of de strategie en aanpak die werd uitgetekend door het FWO ook breder kan worden uitgerold. Kennisinstellingen ondersteunen we via de uitbouw van een kennisveiligheidsloket. Tot slot onderzoeken we het concept van een algemene zorgplicht inzake kennisveiligheid voor de kennisinstellingen om hen in staat te stellen zelf initiatieven te nemen rond kennisveiligheid, o.m. in uitvoering van de adviezen van het kennisveiligheidsloket.

De screening van buitenlandse investeringen vullen we aan met meer aandacht voor strategische risico's voor onze bedrijven en kennisinstellingen. We werken samen met het beleidsdomein KBBJ en enkele academische experts een referentiekader uit voor potentiële buitenlandse investeringen vanuit landen buiten de EU.

Vlaams-Nederlandse High Tech samenwerking

We houden de Vlaams-Nederlandse High Tech samenwerkingsagenda en stakeholdersgroep actueel en blijven de focus leggen op samenwerkingsthema's in functie van gezamenlijke economische en maatschappelijke uitdagingen zoals zorg en gezondheid, energietransitie en duurzaamheid (m.i.v. verduurzaming van de industrie en CO2-reductie), digitalisering (van de industrie), cyberveiligheid, etc. We kijken ook permanent naar welke ondersteunende en faciliterende rol de overheden in Vlaanderen en Nederland in de High Tech samenwerking op zich kunnen nemen en welke (financiële) beleidsinstrumenten en -kanalen in de beide Lage Landen evenals in Europa (o.a. Interreg) hiervoor kunnen worden ingezet.

3. Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren

Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid

Werking VLAIO

We zetten verder in op de goede werking van VLAIO met extra aandacht voor de toegankelijkheid van kmo's. VLAIO blijft hét aanspreekpunt van de Vlaamse overheid voor alle ondernemers en ondernemingen in Vlaanderen. Het vervult deze rol met een uitgebreid aanbod van dienstverlening en steuninstrumenten. VLAIO blijft hiervoor sterk samenwerken met de partners uit het VLAIO Netwerk om een nog beter ondernemersklimaat in Vlaanderen te creëren. VLAIO zorgt dat ondernemers en ondernemingen in Vlaanderen optimaal toegang hebben tot:

- kennis, (onderzoek)infrastructuur en technologie
- financiering
- talent en vaardigheden
- internationale markten
- ruimte en optimaal uitgeruste vestigingsmilieus
- basisvoorzieningen zoals energie, water, grondstoffen, ...
- het versterken van ondernemerscompetenties, netwerken van ondernemers en visie op leiderschap

We bouwen hierbij verder aan een hecht netwerk waarin de verschillende organisaties met elkaar samenwerken en elkaar inspireren. Op die manier creëren we een omgeving waarin Vlaamse ondernemingen, met bijzondere aandacht voor kmo's, steeds door de meest geschikte partners optimaal bijgestaan worden. De begeleiding door Team Bedrijfstrajecten verzekert daarbij dat kmo's op maat begeleid worden doorheen hun groeitraject door innovatie, duurzame en digitale transformatie.

Om succesvol te zijn in het realiseren van economische en maatschappelijke doelstellingen, zal VLAIO meer nadruk leggen op een gecoördineerde inzet van steuninstrumenten. Dit gebeurt zowel via de eigen dienstverlening van VLAIO als in samenwerking met de partners binnen het VLAIO Netwerk. Daarbij zal ook de communicatie versterkt worden. Afhankelijk van de behoeften van ondernemingen zal er een divers aanbod worden voorzien, variërend van toegankelijke sensibilisering en informatieverspreiding tot meer uitgebreide begeleiding en advies.

Administratieve vereenvoudiging / kmo-test

We bouwen voort op administratieve vereenvoudiging zoals ook omschreven in de beleidsnota Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken.

We starten een traject op in alle beleidsdomeinen en met alle belanghebbenden om op zoek te gaan naar welke regels vereenvoudigd of geschrapt kunnen worden. Dat traject moet uiterlijk eind 2025 resulteren in concrete vereenvoudigingsvoorstellen zonder het algemeen belang te schenden.

De Vlaamse Regering zet in op een kmo-vriendelijk beleid en kmo-vriendelijke regelgeving. Bij de totstandkoming van nieuwe regelgeving wordt systematisch een kmo-reflex gehanteerd.

We zorgen ervoor dat innovatie echt kan groeien en uitgetest kan worden door een breder gebruik van het concept regelluwe zones en van experimentenwetgeving.

Wij nemen het initiatief om de dienstverlening van de Europese Unie op het gebied van financieringsinstrumenten te verbeteren.

We beïnvloeden proactief het EU-beleid in de voorbereidende fase om onnodige regeldruk te voorkomen. De toepassing van het Think Small First-principe moet daarbij het uitgangspunt zijn. Wetgeving moet in de eerste plaats voor de kmo's toepasbaar zijn.

Bij de implementatie van EU-richtlijnen gaat Vlaanderen in het belang van ons economische weefsel niet ruimer of strenger dan strikt noodzakelijk is. De Vlaamse Regering onderschrijft de uitgangspunten van het principe van no gold-plating. Bij de implementatie van EU-richtlijnen gaat Vlaanderen in het belang van ons economische weefsel niet ruimer of strenger dan strikt noodzakelijk is. We volgen daarom proactief Europese dossiers met grote impact op de Vlaamse economie.

Daarnaast ijveren we voor het toepassen van een Europese kmo-test voor elk EU-initiatief en verbeteren we de toegankelijkheid van kmo's binnen de EU-financieringsinstrumenten.

e-Loket voor ondernemers

In de periode 2024-2029 versterken we de digitale dienstverlening aan ondernemers in Vlaanderen die we via het e-loket aanbieden. De visie is om het E-loket voor ondernemers te ontwikkelen als een betrouwbare one-stop-shop voor alle ondernemers waar zij terecht kunnen voor het aanvragen en opvolgen van alle producten en -diensten van Vlaamse en lokale overheden. De nadruk ligt op het creëren van meerwaarde voor de ondernemer door het vereenvoudigen van processen en het aanbieden van selfservicediensten, zoals digitale datakluisen. Het E-loket voor ondernemers wil hierbij in samenwerking met de andere hoofdloketten en Digitaal Vlaanderen haar doelstellingen realiseren teneinde bij te dragen aan een sterker ondernemersklimaat en de digitale transformatie in Vlaanderen. We gaan in overleg met andere beleidsniveaus om ervoor te zorgen dat de systemen maximaal compatibel zijn met de Vlaamse digitale toepassingen.

Lokale besturen

Lokale besturen zijn een belangrijk partner in het ecosysteem rond de ondernemer. Hun beleid en dienstverlening heeft een belangrijke invloed op het ondernemers- en innovatieklimaat. VLAIO zet dan ook verder in op de wisselwerking met de lokale besturen. Ook de volgende jaren kan VLAIO zich daarbij laten ondersteunen door andere partijen.

De digitale transitie versnellen

Artificiële intelligentie

AI heeft een steeds grotere impact op de economie en samenleving. Deze razendsnel voortdenderende AI-trein mogen we zeker niet missen. We zetten het beleidsprogramma artificiële intelligentie (AI) verder en voorzien een tussentijdse evaluatie van het beleidsplan. We gaan de impact na van het implementatieluik op onder andere de productiviteit en de betrokkenheid van kmo's en start-ups. We onderzoeken de meerwaarde van een AI-proeftuin, waarbij we ook (toekomstige) gebruikers en werknemers betrekken.

We blijven ook investeren in het onderzoeksluik met bijzondere aandacht voor betrouwbare en efficiënte AI evenals voor de combinatie van niet-generatieve en generatieve AI-methodes, wat de relevantie voor het Vlaamse AI-ecosysteem zal verbeteren. We geven verder impulsen aan de valorisatie en een snellere

doorstroom van de resultaten uit het onderzoeksluik naar de Vlaamse ondernemingen (bij voorkeur via het implementatieluik). Waar relevant en haalbaar leiden we ook sterker toe naar Europese instrumenten om een groter hefboomeffect te bewerkstelligen.

Cybersecurity

Het toenemend gebruik van data en digitale tools, versterkt door de toenemende geopolitieke uitdagingen, brengt risico's met zich mee. Getuige hiervan zijn het toenemend aantal cyberincidenten die zowel tot financiële schade als reputatieschade leiden bij ondernemingen. Daarom heeft elke onderneming nood aan een sterk cybersecuritybeleid waarbij ondernemingen zich niet enkel beschermen tegen cyberaanvallen, maar ook voorbereid zijn om adequaat te reageren wanneer er toch een cyberincident plaatsvindt. Met de NIS2-regulering en de Cyber Resilience Act (CRA) zullen bovendien meer en meer Vlaamse ondernemingen (en hun leveranciers) verplicht worden om aan strikte algemeen aanvaarde beveiligingsprincipes te voldoen voor zowel hun bedrijfsvoering als producten.

De Vlaamse overheid wil Vlaamse ondernemingen dan ook wapenen tegen deze risico's. Daarom blijven we verder inzetten op cyberveiligheid en het betrokken beleidsplan. We investeren hierbij verder in het onderzoeksprogramma cybersecurity waarbij we top strategisch basisonderzoek in Vlaanderen versterken. Hierbij wordt aandacht geschonken aan zowel de offensieve als defensieve aspecten van cyberveiligheid. We geven ook verder impulsen aan opleidingsinitiatieven en de valorisatie en doorstroom van de resultaten uit het onderzoeksprogramma richting Vlaamse ondernemingen.

VLAIO zal via de partners uit het VLAIO-netwerk de acties bestendigen in functie van zowel het sensibiliseren en activeren van de ondernemingen om werk te maken van een sterk cybersecuritybeleid. Met de oproepen ondernemersvorming zetten we waar nodig ook in op opleidingsinitiatieven voor werknemers. Via de cybersecurity-verbetertrajecten blijven we ondernemingen ondersteunen die extern advies en begeleiding wensen om hun cybersecurity-maturiteit duurzaam te verbeteren. Waar noodzakelijk en relevant wordt dit systeem na evaluatie bijgestuurd.

We ondersteunen ook de ondernemingen die een eigen Cybersecurity-product willen ontwikkelen en op de markt brengen. VLAIO zal, in lijn met de CRA, via de O&O-bedrijfssteun ervoor zorgen dat ondernemingen die nieuwe digitale producten ontwikkelen van bij de start al voldoende aandacht schenken aan de cyberveiligheidsaspecten.

Aan het einde van de huidige vijfjarige cyclus zal een externe evaluatie van het ganse beleidsplan opgezet worden.

Digitalisering bij kmo's en innovatievolgers

Vlaamse ondernemingen worden geconfronteerd met snel evoluerende technologische ontwikkelingen die een impact hebben op alle aspecten van de industrie en de samenleving. De Vlaamse overheid streeft ernaar om de concurrentiepositie en duurzame groei van Vlaamse ondernemingen te versterken door middel van digitale en datagedreven strategieën. Succesvolle digitale transformatie is echter meer dan de adoptie van nieuwe digitale technologieën, zoals onder andere AI, XR (Extended Reality), maar ook robotisering en IoT (Internet of Things). Om een succesvolle digitale transformatie te realiseren moet er voldoende aandacht besteed worden aan een aantal kritische voorwaarden zoals

het beschikken over digitaliseringsstrategie met een plan van aanpak inzake data, aandacht voor cyberveiligheid en een mensgericht en duurzame aanpak van digitaliseren. Daarnaast komen er de volgende jaren ook verschillende wettelijke verplichtingen inzake digitalisering zoals de verplichte e-facturatie en NIS2 af op onze Vlaamse ondernemingen die vaak een bijkomende uitdaging vormen.

De Vlaamse overheid versterkt via een programma digitale transformatie haar inspanningen om de grote groep van Vlaamse ondernemingen (innovatievolgers) te laten groeien inzake digitale maturiteit zodat ook zij toekomstbestendig zijn in een sterk gedigitaliseerde economie en maatschappij. Opleiding en neutraal advies aan ondernemingen die nog belangrijke stappen dienen te zetten op vlak van digitalisering zijn hierbij essentieel. VLAIO en het VLAIO Netwerk zullen hierin een belangrijke rol opnemen. Dit gebeurt in eerste instantie via het maximaliseren van het gebruik van bestaande instrumenten. Waar noodzakelijk kunnen er echter bijkomende specifieke acties uitgerold worden, al dan niet gericht op bepaalde waardeketens of sectoren. Bijzondere aandacht gaat hierbij ook naar de complementariteit en mogelijke hefboomen met activiteiten en oproepen in het kader van het Digital Europe Program.

We ondersteunen uiteraard ook deze ondernemingen die een eigen innovatief digitaal product of dienst willen ontwikkelen en op de markt brengen, dan wel bij de ontwikkeling van een nieuw product of dienst gebruik willen maken van digitale technologieën.

Europees digitaliseringsbeleid

De nieuwe Europese Commissie plaatst digitaal beleid centraal in haar overkoepelende ambitie om het Europese concurrentievermogen te herstellen. Een coherente verdieping en voltooiing van de interne digitale markt is cruciaal. We erkennen het groeiende geopolitieke en economische belang van het extern digitaal beleid (*Digitale Diplomatie*). Samenwerking rond spits technologieën, onderzoek, halfgeleiders, vaardigheden en talent, wordt via kanalen als de Europese *digital partnerships of Trade and Technology Councils* besproken. We waken erover dat Vlaamse belangen in deze gremia gewaarborgd blijven.

De digitalisering maakt dat we bijzonder afhankelijk zijn geworden van microchips. We ondersteunen imec bij het uitbouwen van een R&D-pilootlijn voor chiptechnologie in het kader van de European Chips Act met bijzondere aandacht voor valorisatie voor Vlaanderen. Deze pilootlijn plaatst Vlaanderen in een koppositie voor de uitrol van het 'Chips for Europe initiative', waarmee de EU haar leiderschap wil versterken in geavanceerde technologieën die een sterke impact zullen hebben op belangrijke markten zoals computers, communicatie, mobiliteit, energie en gezondheid. We zetten verder in op initiatieven vanuit de Chips Act om het bredere halfgeleiders-ecosysteem, inclusief quantum, in Vlaanderen te ontwikkelen. Daartoe ontwikkelen we een Vlaamse aanpak rond verankeren en versterken van het industriële weefsel van de micro-elektronica-sector, om lab-to-fab acceleratoren en de productiecapaciteiten, te stimuleren.

We werken verder op de doelstellingen van Europe's Digital Decade, het Europese kader dat als basis fungeert voor het opvolgen van de doelstellingen inzake digitalisering. Hiermee versterken we ook onze positie als innovatieleider in het Europese Regionale Innovatie Scorebord (RIS). We ondersteunen onder meer de digitalisering van Vlaamse bedrijven (cf. supra). Daarnaast is er nood aan verdere investeringen in digitale infrastructuur. We bekijken waar Vlaanderen zich specifiek moet richten op Europese samenwerking en waar het eigen initiatieven moet ontwikkelen.

Een belangrijk vehikel voor het opzetten van grensoverschrijdende samenwerking is het Digital Europe Programme. Dit financieringsprogramma richt zich vooral op de uitrol van digitale infrastructuur en de implementatie van Europees digitaal beleid, zoals de praktische uitvoering van de Data Act en de AI-verordening. De Vlaamse digitaliseringsdoelstellingen kunnen mede worden gerealiseerd door de deelname van Vlaamse stakeholders aan het programma. Op die manier realiseren we een hefboom op de Vlaamse middelen en verhogen we de schaalgrote van digitaliseringsactiviteiten.

Tot slot grijpen we niet alleen de kansen die zich aandienen bij de uitvoering van het Europese beleid. We geven dit Europese beleid ook mee vorm. We volgen daartoe actief de EU Raad Telecom op vanuit de Vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU. Zo hebben we de komende legislatuur onder meer aandacht voor de herziening van de Digital Decade en de eventuele opvolger van het Digital Europe Programme. Zo wordt er een link gelegd tussen de belangen op Vlaams niveau en de vele wetgevende activiteiten inzake digitalisering die betrekking hebben op Vlaanderen en Vlaamse stakeholders. Denk daarbij aan voorbeelden als de Data Act, Data Governance Act en de AI Verordening.

Regionale specialisatie ondersteunen

LRM

De LRM blijft haar rol als belangrijke investeerder en aanjager van de economische bedrijvigheid in de provincie Limburg opnemen. Zij zal nog meer inzetten op kennis en het aanwenden van Europese financieringsbronnen.

LRM neemt een actieve rol op in het versterken en veerkrachtig maken van het Limburgse bedrijfseconomische weefsel, door verder te investeren in mijnsites, bedrijfscampussen, incubatoren en bedrijventerreinen. Dit gebeurt waar mogelijk samen met partners en stakeholders.

Uitrol EFRO-programma

We zetten de middelen van de Europese structuurfondsen in om de Vlaamse beleidsprioriteiten mee te realiseren. Het lopende EFRO-programma 2021-2027 ondersteunt via investeringen, projecten die bijdragen aan een slimmer en duurzamer Vlaanderen en een verhoogde economische valorisatie, en dit in samenwerking met de provincies en streken.

VLAIO zal de regisseursrol opnemen voor het cohesiebeleid van de Vlaamse Regering.

De steden en gemeentes in de Denderstreek moeten ondersteund worden.

Met het nieuwe EFRO-programma na 2027 pleiten we voor de verderzetting van de financiering van Limburg als transitieregio en de Geïntegreerde Territoriale Investerings (GTI) voor West-Vlaanderen, Kempen en Stedelijke Ontwikkeling Antwerpen en Gent. We verzoeken ook een GTI in te stellen voor de Denderstreek.

VLAIO zal de voorbereiding, uitvoering en het beheer van het Vlaamse EFRO-programma en van een aantal INTERREG-programma's coördineren. We optimaliseren de betrokkenheid daarbij van de regionale actoren. We stroomlijnen zoveel als mogelijk de regelgeving voor Vlaamse projectpartners. In het Fonds voor Innoveren en Ondernemen zullen we voldoende middelen voorzien om de cofinanciering van projecten binnen deze programma's op te nemen.

Entertainment Technologie-project

We investeren in het Entertainment Technologie-project zoals goedgekeurd in 2023. De oprichting van een speerpuntcluster, een immersieve belevingsplek en de ontwikkeling van de bedrijventerreinen zorgen voor een optimale en duurzame landingsplaats van de entertainmenttechnologiesector in de Rupelstreek. Daarvoor worden de nodige investeringsmiddelen beschikbaar gesteld in functie van de ontwikkeling van de regio.

Regionale innovatiehubs

Op basis van bestaande expertise en infrastructuur wordt onderzocht hoe regionale innovatiehubs uitgebouwd kunnen worden. Regionale innovatiehubs zijn fysieke of virtuele locaties waarin bedrijven, overheden, kennisinstellingen en andere organisaties samenwerken om innovatie in een bepaalde regio te stimuleren en te versnellen. Het doel van deze hubs is om nieuwe ideeën, technologieën en ondernemingen te ondersteunen, de samenwerking tussen verschillende actoren te bevorderen en de economische ontwikkeling in de regio te versterken.

4. Extra investeren in onderzoek & ontwikkeling & innovatie en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie

Afgelopen legislatuur steeg Vlaanderen van plaats 46 naar plaats 23 op het EU Regional Innovation Scoreboard. Dat is een puike prestatie, maar het doel van top 5 innovatieve kennisregio's is hiermee nog niet bereikt. Verder opschuiven op de rangschikking vereist volgehouden investeringsimpulsen en verdere optimalisatie van het O&I-ecosysteem.

O&O-intensiteit

In de laatste meting bedroeg de Vlaamse O&O-intensiteit 3,52% (2022). Vlaanderen is daarmee koploper in Europa. Maar die resultaten zijn geen reden tot zelfgenoegzaamheid. Zowel binnen de EU (Finland en Zweden) als buiten de EU (Japan en IJsland) hebben landen al een doel van 4% vooropgesteld.

De langetermijndoelstelling voor gezamenlijke investeringen in O&O verhogen we daarom naar 5% van ons bbp. De komende legislatuur zetten we verder stappen richting de 1% voor de overheid. Daarmee willen we met Vlaanderen doorstoten naar de wereldtop en onze positie versterken als innovatieleider in het Europese Regionaal Innovatie Scorebord (RIS). We spreiden die extra middelen evenwichtig over niet-gericht of fundamenteel onderzoek en gericht of toegepast onderzoek. We vergeten daarbij de onderzoekscapaciteit van de hogescholen niet. We waken erover die extra investeringen sterker door te vertalen naar economische valorisatie. We bekijken tegelijk wenselijkheid om de verschillende financieringskanalen te rationaliseren zodat daar efficiëntiewinsten uit te halen zijn. Omwille van het belang voor onze innovatiekracht, overleggen we met de federale regering over het behoud van de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor O&O in functie van het optimaliseren van het instrumentarium.

Tegelijk onderschrijven we het belang van fundamenteel onderzoek en strategisch basisonderzoek als basis voor toekomstige technologische doorbraken. Cruciaal hierbij is het inzicht dat nieuwe toepassingen met economische of maatschappelijke meerwaarde ondenkbaar zijn zonder vrij, niet-g-estuurd onderzoek naar de fundamentele van fenomenen die we proberen te begrijpen.

O&O-landschap

We spelen de aantrekkelijkheid en troeven van onze 4 strategische onderzoekscentra (SOC's) imec, VIB, VITO en Flanders Make nog meer uit en zetten nog sterker in op valorisatie en samenwerking met Vlaamse ondernemingen, in het bijzonder kmo's. (Zie beleidsveld Innovatie.)

Het clusterbeleid en de werking van de 6 huidige speerpuntclusters (Catalisti, Flux50, Vlaams Innovatieplatform Logistiek, Flanders' FOOD, Medvia en De Blauwe Cluster) zullen tegen medio 2025 worden hervormd. We houden daarbij rekening met het groenboek en de volgende krachtlijnen: meer missiegericht, nog meer bottom-up en bedrijfsgedreven, betere afstemming met PMV, meer internationalisering (onder andere structurele samenwerking met FIT), meer ruimte voor pioniers en kmo's, meer samenwerking tussen de speerpuntclusters onderling en het optimaliseren van de Europese hefboomwerking. We verhogen daarnaast de impact op maatschappelijke uitdagingen en productiviteitsgroei. Die hervorming biedt ook ruimte om nieuwe speerpuntclusters op te starten.

FWO

Van het FWO maken we meer dan ooit hét huis van iedere excellente onderzoeker in Vlaanderen. Het FWO zal daarom tegen ten laatste eind 2024 de verwachte impact op de slaagkansen in de programma's in beeld brengen en scenario's voorleggen aan de Vlaamse Regering om die doelstelling te bereiken. We hanteren hierbij een reeds voornoemde systeemblik, om het ganse onderzoekslandschap omhoog te tillen.

Onderzoeksinfrastructuur

Vlaanderen als kennisregio heeft sterke onderzoeksgroepen van erg hoog niveau. Het is belangrijk dat niveau te handhaven en zelfs te versterken. Wetenschappelijk onderzoek van topniveau heeft steeds meer nood aan performante en specifieke onderzoeksinfrastructuur. Dit geldt voor alle wetenschappelijke disciplines. Vlaanderen zal daarom verder investeren in onderzoeksinfrastructuur.

De Vlaamse Regering ondersteunt de kandidatuur van de Euregio Maas-Rijn voor de bouw van de Einsteintelecoop en voorziet de nodige middelen. Dat wetenschapsproject is een mogelijkheid om Vlaanderen als kennisregio nog verder te laten excelleren, onze Europese en internationale uitstraling te vergroten en de interne socio-economische mogelijkheden te maximaliseren.

Tijdens de huidige regeerperiode zal een besluit genomen worden over de uiteindelijke locatie voor de Einsteintelecoop. We overleggen daartoe verder met de Vlaamse, intrafederale en Euregio Maas-Rijn-stakeholders, en treffen voorbereidingen om einde 2026 een gezamenlijk bidbook in te dienen. De beslissing over de uiteindelijke locatie wordt in 2026 of 2027 genomen door een groep van Europese landen die zich in een intergouvernementele overlegstructuur verenigd hebben. Anticiperend hierop, wordt binnen de huidige legislatuur alvast 200 miljoen euro vrijgemaakt. En we blijven verder bijdragen leveren aan de nodige haalbaarheidsstudies, die uitgevoerd worden op Vlaams, Euregio Maas-Rijn, alsook op Europees niveau.

Indien de beoogde site in de Euregio Maas-Rijn geselecteerd wordt als locatie voor de Einsteintelecoop, zullen vanaf 2027 in samenspraak met de minister bevoegd voor omgeving en de partners de nodige vergunningstrajecten en het bouwtraject opgestart worden.

Om de socio-economische impact van dit project op Vlaanderen te maximaliseren, zullen we zowel voor als na de locatiebeslissing inzetten op de aansluiting van dit project bij de Vlaamse wetenschappelijke gemeenschap, de Vlaamse industrie, en de bredere maatschappij. Valorisatie is daarbij onontbeerlijk.

Kennisdiffusie

Vlaanderen investeert sterk in kennisontwikkeling aan universiteiten, hogescholen en strategische onderzoekscentra. Deze sterke kennisbasis kan echter alleen impact hebben wanneer er een vlotte doorstroming van de kennis is naar maatschappelijk en economisch werkveld. Hiertoe stimuleren we de interdisciplinaire interactie tussen onderzoekers onderling en met de bedrijven en maatschappelijke actoren doorheen alle fasen van de onderzoeksactiviteiten. We schakelen een versnelling hoger in het toegankelijk maken van nieuwe innovatieve technologieën en kennis van universiteiten, hogescholen en strategische onderzoekscentra voor een brede groep kmo's. We richten ons in dit kennisvalorisatiebeleid op alle actoren in de keten: de kennisaanbieders, (innovatieve) ondernemingen en maatschappelijke actoren. We zorgen voor een laagdrempelig aanbod voor kleine "niet-innovatieve" ondernemingen die deze

technologieën en vernieuwende werkwijzen in hun bedrijfsprocessen willen integreren. We ontwikkelen laagdrempelige maatregelen voor de implementatie van vernieuwende technologieën en werkwijzen en optimaliseren het 'collectief' instrumentarium nog verder.

In het bijzonder voor onderzoek met economisch potentieel moedigen we onze instellingen aan om de inkomsten en intellectuele eigendomsrechten van dat onderzoek als stimulans te gebruiken voor de betrokken onderzoeksgroepen en hun onderzoekers om de economische toepassingen van hun onderzoek te maximaliseren.

Met de ingeslagen cultuuromslag binnen de kennisinstellingen om kennisvalorisatie als evenwaardig te waarden als onderzoeksexcellentie in zowel de carrières van individuele onderzoekers alsook bij het aantrekken van profielen met ondernemingservaring als zij-instromers in de diverse onderzoeks- en kennisvalorisatiefuncties, bevorderen we verder de interactie en kruisbestuiving tussen academische en ondernemingswereld.

We versterken de ondersteuning van de kennisvalorisatie bij de vijf associaties van Vlaamse universiteiten en hogescholen via het internationaal unieke duo aan Vlaamse subsidies: de industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en interface-activiteiten. Met deze instrumenten geven we de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen middelen waarmee hun kennis en innovaties naar een hoger technology en commercial readiness level (TRL en CRL) kunnen evolueren via vervolgstappen in het strategisch basisonderzoek en toegepast wetenschappelijk onderzoek. De vijf techtransfer offices spelen ter zake een belangrijke rol om onderzoekers in dit proces te begeleiden alsook om de samenwerkingen met ondernemingen verder te verruimen dankzij hun specifieke juridische, economische en bedrijfsexpertise.

STEM

We voeren een ambitieuze STEM-agenda 2030 uit met meetbare doelen waarbij we onder andere focussen op het arbeidsmarktgericht onderwijs en we voorzien een STEM-hub voor bedrijven en de ondersteuning van scholen en lokale STEM-academies.

In het kader van de STEM-agenda 2030 blijft VLAIO zich actief inzetten op het verbinden van de stakeholders en de diverse initiatieven uit de andere betrokken beleidsdomeinen zoals Onderwijs, Werk en Jeugd, cultuur en media.

Ondernemingen willen ook hun rol opnemen in het versterken van de STEM-competenties bij zowel de jongeren als (toekomstige) werknemers. Met STEMhub zal VLAIO deze ondernemingen inspireren, informeren en ondersteunen bij het ontwikkelen van STEM-competenties bij zowel jongeren als (toekomstige) werknemers.

We waarderen ook de rol van Syntra inzake duaal leren en STEM.

Daarnaast zorgen we er ook voor dat jongeren, en bij uitbreiding alle burgers, de kans krijgen om buiten de schoolomgeving in aanraking te komen met de diverse mogelijkheden binnen STEM. We blijven inzetten om STE(A)M-activiteiten een prominente plaats te geven in de vrije tijd, met een divers aanbod over heel Vlaanderen. Om dit te realiseren, blijft VLAIO het ecosysteem STEM in de vrije tijd ondersteunen om (quadruple helix) samenwerkingen te faciliteren en innovatie in het activiteitenaanbod te realiseren. Hierbij wordt afgestemd met Wetenschapscommunicatie-initiatieven en cultuureducatie.

FTI

We zetten Flanders Technology and Innovation (FTI) verder. Burgers worden actief betrokken via burgerwetenschapsprojecten, waarbij burgers data verzamelen, analyseren of bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek. FTI inspireert ook de burgers via een tweejaarlijks festival in diverse Vlaamse steden, waarbij data en datatoepassingen op een laagdrempelige en interactieve manier worden voorgesteld. De evaluatie van de eerste editie van het FTI-technologiefestival wordt gebruikt voor het uitwerken van een vervolgaanpak.

De overheid als innovator

We onderschrijven het potentieel van innovatieve overheidsopdrachten als volwaardig, regulier instrument om de werking en dienstverlening van de Vlaamse overheids- en publieke sector performanter, slimmer en toekomstbestendig te maken. Op deze manier pakken overheden en ondernemingen maatschappelijke uitdagingen samen aan. Verder ondersteunen we innovaties in andere beleidsdomeinen, waarbij we onder meer onderzoeken hoe we opvolging kunnen geven aan het Mobilidata-programma.

Europees O&O-beleid

Vlaamse onderzoekers en bedrijven participeren goed tot zeer goed in Europese programma's rond O&O. Bovendien zijn veel beleidsontwikkelingen Europees gedreven of van aard, zoals de toegenomen aandacht voor onder meer kennisveiligheid, strategische autonomie, maatschappelijke impact of vertrouwen in de wetenschap. Via actieve deelname in Europese beleidsuitvoerende comités en ook het besluitvormingsproces in de Raad van de EU, willen we als Vlaanderen wegen op de vormgeving van toekomstig Europees beleid en de uitwerking ervan.

We sturen proactief de Europese agenda aan. De EU kan een krachtig instrument zijn in het verbeteren van het Vlaamse economische en industriële klimaat. De komende jaren hebben we daarom bijzondere aandacht voor de onderhandelingen over het volgende EU-Kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie als opvolger van "Horizon Europe". Ook op de vernieuwing van de beleidsagenda voor de Europese Onderzoeksruimte (ERA) drukken we onze stempel, alsook op de verwachte ERA Regelgeving over de vrije circulatie van kennis binnen de EU.

Evaluatiebeleid en -cultuur

Binnen de beleidsvelden Economie, Wetenschap, Innovatie en Wetenschapscommunicatie is de voorbije jaren een hoogstaand evaluatiebeleid ontwikkeld, in het bijzonder binnen het Departement EWI dat hiertoe in 2007 een afzonderlijke evaluatiecel heeft geïnstalleerd. De evaluatiepraktijk en het evaluatiebeleid in het beleidsdomein WEWILS zal verder worden ontwikkeld op basis van de bestaande praktijken en het bestaande beleid van de entiteiten binnen het beleidsdomein. We streven er hierbij naar om meer in te zetten op binnenshuis uitvoeren van evaluaties en bekijken op welke wijze foresight kan worden ingebracht in de beleidsontwikkeling die uit evaluaties volgt.

V. BELEIDSVELD Economie

1. Inhoudelijk structurelement "Toegang tot financiering voor ondernemingen"

1.1 Prestatie-indicatoren

- De perceptie kredietbelemmeringen (zie XIII, tabel 1)
- Het aantal projecten in portfolio bij PMV (zie XIII, tabel 2)

1.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

Met de acties onder dit ISE streven we naar een vlotte toegang tot financiering en risicokapitaal voor ondernemingen en ondernemers.

1.3 Operationele doelstellingen

Met het economische overheidsinstrumentarium van PMV en LRM voeren we een duurzaam investeringsbeleid dat zorgt voor welvaart en welzijn in Vlaanderen en dat het Vlaamse economische weefsel versterkt. We stroomlijnen de Vlaamse financieringsondersteuning en stemmen deze af op de concrete noden van ondernemingen en projecten, die (nog) niet gelenigd worden door de markt of die niet volledig gefinancierd geraken.

1.4 Beleid

Complementaire financiering op de private markt is altijd nodig. De ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) is hiervoor de ideale partner in Vlaanderen. PMV ondersteunt de economie via standaardfinanciering, leningen, garanties en kapitaal voor innovatieve bedrijven. Dit zorgt voor risicospreiding en trekt andere financiers aan. PMV's deelname wordt bovendien gezien als een kwaliteitslabel door haar financiële en juridische expertise.

PMV zet prioritair in op de strategische sectoren en de vier strategische doelstellingen van ons beleid (productiviteitsgroei, duurzaamheid, digitalisering en strategische autonomie) vooral wanneer er sprake is van marktfalen of nood aan Vlaamse verankering. Zo zet PMV sterk in op het financieren van niet alleen starters, maar ook van groeiende ondernemingen, net als op financieringsoplossingen voor opvolgingsuitdagingen bij Vlaamse ondernemingen, voor tijdelijke liquiditeitsproblemen en voor de verduurzaming van hun activiteiten.

PMV zal daarom ook een Ecoboostlening in de markt zetten om investeringen in duurzaamheid door kleinere kmo's te helpen financieren. De Vlaamse Regering waakt over een blijvende toegankelijkheid, aangepaste planlast en het verlagen van drempels om ondernemingen, en in het bijzonder kmo's, met een beloftevol businessplan vlot toegang te verlenen tot de instrumenten van PMV. We blijven inzetten op transparantie in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met PMV, zoals die ook periodiek wordt besproken in het Vlaams Parlement.

Overleg met het federale niveau is noodzakelijk om de complementariteit te waarborgen. De bevoegdheidsverdeling moet daarbij nageleefd worden door Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (SFPIM). We zorgen daarvoor voor een goede afstemming tussen PMV en SFPIM.

We evalueren de investering in het Vlaamse Welvaartsfonds en de rol die het gespeeld heeft binnen het economisch weefsel in Vlaanderen, en in het bijzonder de toegang tot financiering voor veelbelovende Vlaamse scale-ups en innovatieve

groeibedrijven en het indirect betrekken van kleine, particuliere investeerders via investeringen door institutionele partijen in dit fonds.

Daarnaast zal, zoals in de overeenkomst opgenomen, het Flanders Future Tech Fund tussentijds geëvalueerd worden.

Naast expertise en investeringen in gespecialiseerde fondsen, is het ook noodzakelijk om voldoende schaalgrootte te hebben om echt impact te kunnen hebben op onze Vlaamse groeiers. Die vereiste schaalgrootte is enkel haalbaar wanneer we in Vlaanderen de krachten, en dus ook de middelen, bundelen met wat vanuit de Europese Investeringsbank en het Europees Innovatiefonds wordt aangereikt. We zetten daarom met PMV in op het mobiliseren van Europese middelen die, aangevuld met Vlaamse financiering, grotere tickets mogelijk maken, en het risicoprofiel van de financieringen te verbeteren, om zo onze starters en groeiers alle kansen te geven voor (al dan niet internationale) expansie.

We vragen PMV ook te blijven inzetten op de financiering van infrastructuur. Infrastructuur is bijzonder belangrijk voor de competitiviteit van onze regio. De beschikbaarheid van infrastructuur, voor onze industrie, maar ook voor onze technologiebedrijven, heeft immers een positief effect op de economische bedrijvigheid en op het productiepotentieel van onze economie. Voor strategische assets wordt daarbij ook een sterke Vlaamse verankering beoogd.

Met haar vastgoedactiviteiten zal PMV vooral inzetten op projecten in het domein van gebiedsontwikkeling en herbestemming van onderbenutte sites, maatschappelijk vastgoed, de uitbouw van wetenschapsparken met specifieke gebouwinfrastructuur en de vrijwaring van onroerend erfgoed. Ook de verduurzaming van het gebouwenpatrimonium in Vlaanderen is daarbij een overkoepelend aandachtspunt.

Wat de **coöperatieve vennootschappen** betreft zullen eventuele drempels in kaart gebracht worden.

LRM van haar kant focust op Limburg en verstrekt financiering aan bedrijven, in de vorm van risicokapitaal en achtergestelde leningen. Iedere ondernemer die activiteiten ontwikkelt in Limburg kan bij LRM aankloppen. Door het aanbieden van strategische ondersteuning en het openstellen van haar netwerk voor portefeuillebedrijven, maakt LRM haar passage in het bedrijf niet alleen financieel, maar ook inhoudelijk en strategisch relevant. LRM is een veilige haven voor start-ups & scale-ups én een huis van vertrouwen voor mature en familiale bedrijven in de regio.

2. Inhoudelijk structurelement “Ondernemerschap stimuleren”

2.1 Prestatie-indicatoren

- Aantal oprichtingen (zie XIII, tabel 3)
- Overlevingsgraad na 5 jaar (zie XIII, tabel 4)
- Bereik dienstverleners contract ondernemerschap (zie XIII, tabel 5)

2.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

Met de acties onder dit inhoudelijk structurelement streven we naar meer en sterkere ondernemers in Vlaanderen.

2.3 Operationele doelstellingen

- We zetten in op een positieve beeldvorming rond ondernemerschap met een specifieke focus op jongeren
- We bieden ondersteuning aan ondernemers in alle levensfasen van hun onderneming
- We bieden ondersteuning en begeleiding aan voor snelgroeiende ondernemingen
- We zetten in op vorming van ondernemers en levenslang leren met een specifieke focus op STEM
- We stimuleren innovatie bij steden en gemeenten

2.4 Beleid

Elke dag maken 200 Vlamingen hun droom waar door een eigen zaak te starten. Onze kleine en middelgrote ondernemingen vormen de ruggengraat van onze samenleving. Nergens is de toegevoegde waarde die door zelfstandige ondernemers gecreëerd wordt, zo groot. Ze zorgen voor geloof in de toekomst. Het is dan ook cruciaal dat we als Vlaamse overheid blijven inzetten op zowel het stimuleren van nieuw ondernemerschap als het ondersteunen van bestaande ondernemingen bij het verstevigen van hun productiviteit en concurrentiepositie, hun groei en op kantelpunten in hun levenscyclus.

Jongeren en ondernemerschapseducatie

Zin voor initiatief en ondernemerschap is één van de acht sleutelcompetenties voor levenslang leren. VLAIO draagt hier in Vlaanderen aan bij door het ondernemende denken en handelen te stimuleren en te ontwikkelen bij een zo breed mogelijke groep van jongeren, zowel binnen als buiten het onderwijs. Samen met haar partners zet VLAIO in op het creëren van omgevingen waar jongeren een eerste, succesvolle en positieve ondernemerservaring kunnen opdoen. De doelstelling is dat jongeren daarbij zowel ondernemerscompetenties opbouwen als met een positieve blik naar ondernemers en ondernemerschap kijken. We blijven hierbij inzetten op de realisatie van krachtige ecosystemen om jongeren met ondernemende ambities te ondersteunen, en werken hierbij sterk samen met andere beleidsdomeinen.

Begeleiding op kantelpunten in de levenscyclus van de onderneming

Ondernemers en ondernemingen krijgen over de levensfasen heen te maken met kantelpunten (van préstart, over groei tot en met stopzetting, opvolging en overname). We blijven via de partners in het VLAIO Netwerk voorzien in dienstverlening waarbij ondernemingen met de nodige expertise begeleid worden om op een juiste manier om te gaan met deze uitdagingen

Ondernemen is ook risico's nemen. Als het fout loopt, willen we ondernemers niet in de kou laten staan. We voorzien daarom ook in specifieke dienstverlening om ondernemers en ondernemingen door deze moeilijke fase te helpen.

Ondersteuning voor specifieke doelgroepen

We zetten verder in op de mobilisatie en begeleiding van doelgroepen die moeilijker de stap zetten naar ondernemerschap en sociaal ondernemerschap. We mikken hierbij ook op het stimuleren van ondernemerschap bij werkzoekenden.

Ondersteuning voor snelgroeïende ondernemingen

VLAIO biedt geïntegreerde ondersteuning aan voor startende en ambitieuze snelgroeïende ondernemingen in Vlaanderen met een mix van dienstverlening door partners uit het VLAIO Netwerk, subsidies en financiering. In het kader van deze begeleiding helpen we deze ondernemingen niet alleen in hun vroege fase, maar ook bij het overwinnen van de obstakels die zich voordoen bij internationale expansie en schaalvergroting, met specifiek aandacht voor de voorbereiding van een onderneming om investeerders aan te trekken, talent en de aansluiting tussen product en marktbehoefte. Om de impact van deze ondersteuning verder te vergroten zal VLAIO het ecosysteem van startende en snelgroeïende ondernemingen, waarbinnen de regionale innovatiehubs en incubatoren en acceleratoren een belangrijke rol spelen, sterker monitoren en jaarlijks een statusrapport publiceren van de evolutie van het aantal en de groei van de scale-ups in Vlaanderen.

Toegang tot talent en levenslang leren

Talent is onze belangrijkste grondstof. Investeren in talentontwikkeling bij zowel jongeren als de actieve bevolking in Vlaanderen draagt bij aan een veerkrachtige economie, innovatie, werkgelegenheid en maatschappelijke vooruitgang. In dit verband is het belangrijk dat we oog hebben voor de jobs van de toekomst en de onderliggende opleidingsnoden. Specifieke aandacht gaat hierbij naar STEM-competenties. In het licht van de fusie van de beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie en Werk en Sociale Economie maken we werk van de afstemming en stroomlijning van de instrumenten en initiatieven voor opleiding, levenslang leren en competentieontwikkeling voor werknemers en ondernemers. Dit ook met het oog op een impactvol opleidingsoffensief voor meer productiviteitsgroei en meer werkbaar werk.

Ondernemersvorming – Syntra

In functie van het levenslang leren doen we daarom verder een beroep op de Syntra en andere partners uit het VLAIO Netwerk met als doel ondernemers en hun werknemers te voorzien in de noodzakelijke bijscholingen in (beroepstechnische) competenties om wendbaar en toekomstgericht te blijven. Hierbij gaat specifieke aandacht naar STEM.

Daarnaast doen we in functie van de actuele opleidingsnoden bijkomende open oproepen ondernemersvorming rond belangrijke thema's als duurzaamheid, digitalisering, ... met als doel de kennisbasis hierover bij werknemers te vergroten

Vlaanderen als slimme regio

De Vlaamse Regering heeft de ambitie om Vlaanderen koploper te maken op het vlak van slimme en innovatieve regio's. Een slimme regio zet data en technologie in als een middel om regionale of lokale maatschappelijke uitdagingen zoals mobiliteit, milieu, water, stadvernieuwing, inclusie, ... efficiënter en meer gebruiker-centraal aan te pakken door goed samen te werken binnen het

ecosysteem. VLAIO zal binnen de Smart Region-werking inzetten op het stimuleren van innovatie in het Vlaams ecosysteem door steun en advies aan actoren te voorzien met focus op datagedreven innovatie, matchmaking tussen vraag en aanbod mogelijk te maken, en de uitrol van nieuwe toepassingen faciliteren of een impuls geven.

3. Inhoudelijke structuurelement "Groeiondersteuning voor kmo's en groei bedrijven"

3.1 Prestatie-indicatoren

- Aantal extreme groeiers (zie XIII, tabel 6)
- Aantal gesteunde ondernemingen (zie XIII, tabel 7)

3.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

Met de acties onder dit inhoudelijk structuurelement beogen we bedrijven en sectoren in Vlaanderen veerkrachtig te maken.

3.3 Operationele doelstellingen

- We stimuleren ondernemingen in het Vlaamse Gewest om te investeren in levenslang leren en kennis te verwerven via het aankopen van opleiding en advies.
- Met opleidings- en investeringssteun ondersteunen we ondernemingen die zich door innovatie transformeren om hun internationale concurrentiële positie te versterken
- Voor een beperkt aantal sectoren en thema's voorzien we specifieke instrumenten gericht op bepaalde doelgroepen van bedrijven of thema's.

3.4 Beleid

De professionalisering van kmo's via de kmo-portefeuille en de kmo-groeisubsidie.

We ondersteunen ondernemingen in het Vlaamse Gewest om te investeren in levenslang leren en kennisverwerving via opleiding en advies zodat ze hun productiviteit en concurrentiepositie kunnen verbeteren. We doen dit via efficiënte, laagdrempelige instrumenten op maat van onze kleinste kmo's. Om het bereik verder te vergroten stellen we de kmo-portefeuille ook open voor erkende sociale economie ondernemingen (bijv. maatwerkbedrijven).

Bij het ondersteuningsaanbod voor kmo's blijven we zoeken naar het juiste evenwicht tussen administratieve eenvoud en het tegengaan van misbruik enerzijds en de kwaliteitsbewaking anderzijds. Bij de kmo-portefeuille wordt hiervoor de kwaliteitskamer van de kmo-portefeuille mee ingezet.

Het ondersteunen van specifieke sectoren via Screen Flanders en de Hinderpremie bij openbare werken.

Met Screen Flanders ondersteunen we duurzame groei in de Vlaamse audiovisuele sector. Rekening houdend met de aanbevelingen uit de recente evaluatie van het instrument zullen we verder onderzoeken hoe het instrument meer optimaal kan ingezet worden door de wijze van de economische valorisatie te optimaliseren en de administratieve lasten te verminderen.

Geïnspireerd op Screen Flanders zullen we met VLAIO – in samenwerking met Minister van Media – nagaan of een gelijkaardig steuninstrument kan ontwikkeld worden om de Vlaamse gamewereld tegemoet te komen in de ondersteuning van zijn investeringsinspanningen om op deze manier de concurrentiepositie van deze sector in volle expansie, te optimaliseren en een gelijk speelveld tegenover het buitenland te scheppen.

De hinderpremie biedt zelfstandigen en micro-ondernemingen die zullen getroffen worden door zware hinder bij openbare werken een financiële ondersteuning om

zich voor te bereiden op de hinder met het oog op de verderzetting van hun bedrijfsvoering. In geval de onderneming toch genoodzaakt is om de zaak tijdelijk te sluiten kan zij verder ondersteund worden met een sluitingspremie. Vermits VLAIO zich bij de steuntoekenning baseert op de gegevens uit het vernieuwde GIPOD zal samen met Athumi onderzocht worden hoe de nutsbedrijven en lokale besturen gestimuleerd kunnen worden om de data van de openbare werken correct in te voeren. Verder onderzoeken we samen met de belanghebbenden hoe de hinderpremie kan geoptimaliseerd worden.

Strategische Transformatiesteun

Met Strategische Transformatiesteun (STS) steunen we ondernemingen die zich door innovatie transformeren om hun internationale concurrentiële positie te versterken waarbij ook duurzaamheid een belangrijke rol speelt. We zetten STS gerichter in voor investeringen die van strategisch belang zijn voor de Vlaamse economie.

4. Inhoudelijke structuurelement "Vergroening/klimaat"

4.1 Prestatie-indicatoren

- Materialenproductiviteit (zie XIII, tabel 8)
- CO₂-reductie industrie die onder ESR valt (zie XIII, tabel 9)
- Aantal gesteunde ondernemingen (zie XIII, tabel 10)

4.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

4.3 Operationele doelstellingen

4.4 Beleid

Het beleid rond vergroening en klimaat zit verweven in de andere ISEs, zoals het ISE "groei-ondersteuning voor kmo's en groeibedrijven", het ISE "domeinspecifiek fundamenteel onderzoek", het ISE "versterken van innovatiekracht van ondernemingen", of ook nog het ISE "brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek".

5. Inhoudelijke structuurelement "Ruimtelijke economie"

5.1 Prestatie-indicatoren

- Ruimtegebruik op industrieterreinen (zie XIII, tabel 11)

5.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

Een geschikt vestigingsmilieu voor elke onderneming

5.3 Operationele doelstellingen

- We zetten in op de ontwikkeling van bedrijventerreinen en brownfields
- We monitoren het economisch ruimtegebruik op bedrijventerreinen
- We zorgen voor aantrekkelijke handelskernen

5.4 Beleid

Ondernemingen moeten over de nodige ruimte beschikken om hun bedrijfsactiviteiten uit te voeren en/of uit te breiden. De zoektocht van een onderneming of instelling naar een nieuwe of bijkomende locatie verloopt niet altijd even vlot. VLAIO zet een werking op zodat elke onderneming in Vlaanderen over een geschikt vestigingsmilieu beschikt. Prioritaire aandacht gaat hierbij naar:

- Aantrekkelijke Handelskernen;
- Verweefbare activiteiten in de kernen;
- Kmo-zones en grootschalige bedrijventerreinen voor niet-verweefbare activiteiten door (her)inrichting van bedrijventerreinen en brownfields;
- Incubatoren en acceleratoren;

Om de nodige en gepaste ruimte voor de diverse types ondernemingen te kunnen voorzien, starten we een aantal beleidsinitiatieven op:

- Om hefboomen te creëren voor de optimale benutting van de bedrijventerreinen en meer reconversies van verouderde terreinen te bekomen, zal het decreet Ruimtelijke Economie en de subsidieregeling voor de (her)aanleg van de bedrijventerreinen worden aangepast.
- We zetten in op een betere monitoring van het economisch ruimtegebruik op en buiten bedrijventerreinen zodat de beschikbare bedrijfsruimte optimaal benut wordt en de juiste onderneming op de juiste plaats terecht komt.
- Om gericht in te zetten op aantrekkelijke handelskernen en leegstand zoveel mogelijk te beperken, hechten we veel belang aan 1 digitaal, geïntegreerd register waar alle informatie over leegstand – bedrijfsruimtes, woningen en andere leegstand – centraal raadpleegbaar is voor de verschillende bestuursniveaus. Hierbij werken we samen met de minister bevoegd voor Omgeving en respecteren we de huidige bevoegdheidsverdeling.
- Met de relevante stakeholders zal een overleg opgestart worden om de handelshuurwetgeving te evalueren.
- We stellen ons pro-actiever op inzake het beter beheer van bedrijventerreinen op basis van uitgifteplannen en het ondersteunen van beheerpraktijken (via onder meer gebiedsregisseurs)
- Het brownfieldconvenantenbeleid wordt geëvalueerd om het op de meest doelmatige manier te kunnen verderzetten.

De reconversies van verouderde terreinen en brownfields bieden ook opportuniteiten voor de verduurzaming van de bedrijventerreinen. Ondernemingen zullen aangezet worden samen te werken rond verduurzamingsacties en hiervoor toegeleid worden naar het (bestaande) VLAIO- instrumentarium.

De Vlaamse economie vereist ook de uitbouw van vestigingsmilieus voor specifieke ecosystemen. Daarbij kan gedacht worden aan regionale innovatiehubs maar ook de havens fungeren als vestigingsmilieu voor innovaties en transitie.

Bedrijventerreinen en verweven werklocaties zijn communicerende vaten. VLAIO start in samenwerking met de VVSG, het departement Omgeving en het Kenniscentrum Vlaamse Steden een lerend netwerk om goede beleidspraktijken rond verweven werklocaties en een kernversterkend beleid te bevorderen. Het kernversterkend beleid gaat breder dan detailhandel en focust ook op bedrijvige kernen. In (landelijke) dorpskernen kunnen de lokale noden aanleiding zijn voor dorps-en buurtpunten die meerdere functies combineren.

Een kernversterkend beleid veronderstelt ook het tegengaan van de verdere uitwaaiing van detailhandel en andere publieksgerichte functies. Via een Vlaams beleidskader wordt transparantie geboden over de beoogde winkelshift. In de gebieden waar detailhandel en andere publieksgerichte functies gewenst zijn kunnen regelluwe zones bijdragen aan een flexibeler vergunningenbeleid dat zorgt voor een optimalere benutting van de handelspanden en bedrijfsruimten.

VI. BELEIDSVELD Wetenschappelijk Onderzoek

Een stevige kennisbasis is fundamenteel voor onze economische en maatschappelijke vooruitgang. Zonder nieuwe kennis geen duurzame oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen of vernieuwing in het economische weefsel. Vlaanderen behoort op Europees en wereldniveau tot de top in meerdere wetenschappelijke disciplines. Het is zaak die positie te bestendigen en verstevigen en nog te ontginnen potentieel verder te realiseren.

Talent is - net als in andere sectoren in onze Vlaamse kenniseconomie - dé cruciale factor binnen onze kennisinstellingen.

Het onderzoekslandschap in Vlaanderen is divers, maar werkt tegelijkertijd als één groot onderling verbonden ecosysteem. De rode draad doorheen dit ecosysteem is het continue streven naar en de beoordeling van onderzoek(ers) op wetenschappelijke excellentie. Het hanteren van dit primaire principe in combinatie met een systeemblik, zorgt voor een efficiënte inzet van onze middelen en een versterking van het ecosysteem.

Topwetenschap vereist, naast financiering, ook onderzoeksinfrastructuur van wereldklasse en onderzoekers die goed begeleid worden. Vanuit EWI wordt op al deze domeinen ingezet.

1. Inhoudelijk structuurelement "Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek"

1.1 Prestatie-indicatoren

- Top 10 meest geciteerde wetenschappelijke artikels t.o.v. EU (zie XIII, tabel 12)
- GOVERD en HERD t.o.v. EU (zie XIII, tabel 13)
- Aantal projecten met BOF-- en FWO--financiering (zie XIII, tabel 14)

1.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

We ondersteunen het excelleren in door nieuwsgierigheid gedreven fundamenteel wetenschappelijk onderzoek als basis voor toekomstige technologische doorbraken.

1.3 Operationele doelstellingen

- We maken van FWO het huis van elke excellente onderzoeker.
- We optimaliseren de huidige onderzoeksfinanciering voor onze Vlaamse universiteiten
- We leveren inspanningen om de onderzoekersloopbaan aantrekkelijk te houden voor alle onderzoekers

1.4 Beleid

FWO

FWO wil de eerste en belangrijkste financieringspartner zijn voor onderzoekers in Vlaanderen. Initiatief van de onderzoeker zelf staat hierbij centraal. We versterken het gehele Vlaamse onderzoekslandschap door FWO verder te laten inzetten op een programma-aanbod bij de tijd met soepele en rechtvaardige aanvraag- en evaluatieprocedures. Zodoende kan elke excellente onderzoeker ongeacht onderzoeksdiscipline, gender, nationaliteit, etnisch-culturele achtergrond, fase in

de onderzoeksloopbaan, etc. bij het FWO terecht. FWO kan daardoor uitgroeien tot het huis van elke excellente onderzoeker in Vlaanderen.

De huidige samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het FWO loopt van 2024-2028. Deze werd opgesteld na een grondige beleidsevaluatie in 2023 en omvat naast de opdracht om het huidige ruim recurrent takenpakket verder te zetten, ook vier bijkomende strategische doelstellingen inclusief hieraan gekoppelde operationele doelstellingen en streefdoelen.

In 2028 wordt er een nieuwe beleidsevaluatie van het FWO uitgevoerd waarin zowel de algemene als de wetenschappelijke werking van het FWO zal worden beoordeeld en dit zowel vanuit een ex-post- als een ex-anteperspectief

Steun aan Vlaamse universiteiten

BOF

Naast het FWO zijn ook de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) van de universiteiten een elementaire financieringsbron voor algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

Daarnaast worden ook deze middelen vanuit een systemische blik bekeken. We ondersteunen onze Vlaamse universiteiten beter door de huidige onderzoeksfinanciering als systeem te optimaliseren.

Europese Universiteiten

We evalueren in 2024 en begin 2025 de projectsubsidie die aan onze Vlaamse universiteiten werd gegeven m.b.t. hun deelname aan de Europese Universiteiten.

KVAB

De convenanten van KVAB en de Jonge Academie zullen in 2025 worden geëvalueerd.

Onderzoekscarrières

OJO

De opleiding van voldoende jonge onderzoekers (doctorandi) aan onze universiteiten is een belangrijk element voor de verdere ontwikkeling van onze kenniseconomie. We blijven inspanningen leveren om de onderzoekersloopbaan aantrekkelijk te houden voor beginnende onderzoekers, onder meer via de maatregelen voor de Omkadering van Jonge Onderzoekers (OJO). We zorgen dat onderzoekers naast hun academische opleiding via OJO ook voldoende vaardigheden verwerven voor deelname aan de bredere arbeidsmarkt.

Psychosociaal welzijn

We hebben tevens oog voor het psychosociaal welzijn. We bekijken met de onderzoeksinstellingen in Vlaanderen welke initiatieven de mentale en fysieke gezondheid van onderzoekers kunnen verbeteren. We blijven hierbij aandacht besteden aan gendergelijkwaardigheid en inclusie.

Diverse onderzoekscarrières

We richten ons op het waarderen van diverse onderzoekersloopbanen. We koppelen het Vlaamse beleid aan het Europese RRA-initiatief (Reform of Research Assessment), zodat niet alleen publicaties en citaties tellen, maar ook altmetrics en niet-traditionele academische inspanningen zoals wetenschapscommunicatie, open science, beleidsadvies, interdisciplinariteit en kennisvalorisatie.

2. Inhoudelijk structuurelement "Domeinspecifiek fundamenteel wetenschappelijk onderzoek"

2.1 Prestatie-indicatoren

- Publicatieprofiel van de Vlaamse onderzoeker Aantal projecten met BOF- en FWO-financiering (zie I, tabel 15)
- Aantal projecten gefinancierd onder deze ISE Aantal projecten met BOF- en FWO-financiering (zie I, tabel 16)

2.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

We excelleren internationaal in thematische wetenschapsdomeinen.

2.3 Operationele doelstellingen

- We bouwen onze wetenschappelijke instellingen in Vlaanderen verder uit zodat ze excellent onderzoek kunnen uitvoeren in internationale context in thematische wetenschapsdomeinen.
- We versterken de identiteit van onze zes Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen door hun onderzoeksbeleid en -output op te volgen en te integreren in het brede Vlaamse wetenschap- en innovatiebeleid

2.4 Beleid

Wetenschappelijke excellente onderzoekscentra

We bouwen onze wetenschappelijke excellente instellingen verder uit.

Plantentuin Meise

De Plantentuin Meise is een toonaangevend kenniscentrum voor plantendiversiteit. Met 20.000 levende plantensoorten en 4 miljoen bewaarde specimens, behoort het tot de grootste botanische tuinen ter wereld. Wetenschappers onderzoeken er plantendiversiteit, evolutie, ecologie en behoud van vaatplanten, algen, paddenstoelen en korstmossen uit diverse regio's zoals Europa, Centraal-Afrika en Antarctica.

In 2009 werd een masterplan uitgetekend voor de opwaardering van de Plantentuin. Dit plan wordt verder ten uitvoer gelegd.

Domeinen groene rand rond Brussel

De Vlaamse overheid beheert en ontsluit een reeks kastelen en landgoederen, stuk voor stuk groene parels met prachtige parken. Enkele voorbeelden zijn: Coloma (Sint-Pieters Leeuw), Gaasbeek, Groenenberg (Sint-Pieters-Leeuw), Plantentuin Meise, en het Rubenskasteel (Elewijt). De agentschappen Onroerend Erfgoed, Toerisme Vlaanderen, Natuur en Bos en Plantentuin Meise nemen gezamenlijk het initiatief om op deze sites co-creatief samen te werken. Zo kunnen de ontwikkeling, de toeristische ontsluiting en het wetenschappelijk beheer van deze parken en tuinen in de Vlaamse Rand worden gestroomlijnd en geoptimaliseerd. Als overheid willen we een voorbeeld stellen door te kiezen voor een holistische benadering waarbij de expertise van alle betrokken agentschappen optimaal wordt benut. Dit moet leiden tot een ambitieuze en duurzame toekomstvisie voor elk van deze bijzondere sites en bijdragen aan de uitstraling van de Groene Gordel.

ILVO

Het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) is een van de zes Vlaamse wetenschappelijke instellingen, en is gespecialiseerd in toegepast

onderzoek van “de bodem tot op het bord van de consument”. ILVO beschikt over uitgebreide onderzoeksfaciliteiten, zoals 240 hectare proefvelden, stallen met dieren en de experimentele voedingsfabriek, de Food Pilot. De organisatie is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een van de grootste niet-academische onderzoeksinstellingen in Vlaanderen.

Vanaf 2024 wordt ILVO begrotingstechnisch ondergebracht binnen het beleidsveld Innovatie om zichtbaarder te worden binnen het Vlaamse wetenschapsbeleid.

In de komende jaren zal het onderzoek van ILVO zich vooral richten op het verduurzamen van de landbouw- en agrovoedingssector. Dit gebeurt onder andere door het ontwikkelen van wetenschappelijk onderbouwde transitietrajecten, nieuwe verdienmodellen en het versnellen van innovatie binnen bedrijven.

Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen (KMDA) en het Antwerp ZOO Centre for Research & Conservation (CRC)

De wetenschappelijke afdeling van de KMDA (het CRC) beschikt over een convenant met de Vlaamse Gemeenschap voor de periode 2022-2026.

In de eerste helft van 2026 staat een beleidsevaluatie gepland waarin de algemene werking van KMDA-CRC geëvalueerd dient te worden aan de hand van de strategische en operationele doelstellingen, KPI's en kwalitatieve monitoringindicatoren (KM's).

Orpheus Instituut

Het Orpheus Instituut heeft als onderzoeksinstelling een convenant met de Vlaamse Gemeenschap voor de periode 2022-2026.

In de eerste helft van 2026 is er een beleidsevaluatie gepland waarin de algemene werking van het instituut onder andere aan de hand van de strategische en operationele doelstellingen en KPI's zal worden getoetst.

Vlaams Instituut voor de Zee en instellingen met omgevingswetenschappelijke data

Het internationaal gerenommeerde Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) zorgt voor wetenschappelijk onderbouwde kennis over onze kusten, zeeën en de oceaan versterken.

We geven verder uitvoering aan de convenant 2022-2026, waarna we een beleidsevaluatie uitvoeren met het oog op de toekomst.

Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG)

Het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) is een instelling die naast onderwijs en dienstverlening ook aan wetenschappelijk onderzoek doet. ITG ontvangt hiervoor aparte financiering van het Departement EWI. Het onderzoekt tropische ziekten en mondiale gezondheidszorg, inclusief pandemische paraatheid. Prioriteiten zijn duurzame en rechtvaardige zorg, ziektepreventie, bestrijding en eliminatie van ziekten zoals malaria en tuberculose, en opkomende infecties. Antimicrobiële resistentie (AMR) blijft een belangrijk thema. Onderzoek varieert van moleculaire biologie tot sociale wetenschappen, uitgevoerd in Antwerpen en internationaal, in samenwerking met wetenschappers wereldwijd.

De subsidie voor wetenschappelijk onderzoek wordt geregeld door middel van een convenant met een looptijd van vijf jaar. Dit convenant liep af in 2024 en de performantie van het instituut over de aflopende convenantsperiode werd begin

2024 geëvalueerd. Gelet op de positieve evaluatie wordt voor de periode 2025-2029 een nieuwe convenant afgesloten.

3. Inhoudelijk structuurelement "Strategisch basisonderzoek"

3.1 Prestatie-indicatoren

- Privaat-publieke copublicaties t.o.v. het EU-gemiddelde (zie XIII, tabel 17)
- Aantal projecten door de kanalen voor strategisch basisonderzoek (zie XIII, tabel 18)

3.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

We willen internationaal uitmunten in excellent, strategisch basisonderzoek, zijnde vernieuwend onderzoek dat, in geval van wetenschappelijk succes, een vooruitzicht biedt op latere economische of maatschappelijke toepassingen (onder de vorm van een nieuwe generatie van producten, processen of diensten).

3.3 Operationele doelstellingen

We streven naar een degelijk aanbod van FWO-mandaten strategisch basisonderzoek.

3.4 Beleid

Zie overkoepelende strategische doelstellingen, "Extra investeren in onderzoek & ontwikkeling & innovatie en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie".

4. Inhoudelijk structurelement “Onderzoeksinfrastructuur”

4.1 Prestatie-indicatoren

- Het aantal actieve infrastructuren (zie XIII, tabel 19)

4.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

We garanderen de toegang tot state-of-the-art onderzoeksinfrastructuur teneinde onze onderzoekers in staat te stellen om internationaal te excelleren.

4.3 Operationele doelstellingen

- We voorzien in programma's voor internationale en voor zware en middelzware onderzoeksinfrastructuur.
- We stellen een roadmap op voor (internationale) onderzoeksinfrastructuur.
- Via FRIS ontsluiten we de (internationale) onderzoeksinfrastructuren van voldoende grootte.
- We zetten FRIS in voor economische valorisatie van onderzoeksresultaten.
- We investeren verder in de onderzoeksprogramma's cybersecurity en artificiële intelligentie waarbij we top strategisch basisonderzoek in Vlaanderen versterken.
- We werken verder aan een Vlaams kennisveiligheidsbeleid.

4.4 Beleid

Onderzoeksinfrastructuren, zowel nationaal als internationaal, zijn essentieel in Vlaanderen. Uitstekend onderzoek van wereldklasse is hierop gebaseerd, en de behoefte en internationalisering hiervan zullen toenemen.

Het gaat hier zowel over kleinere, middelzware (tot 1 miljoen euro), zware (meer dan 1 miljoen euro) als internationale onderzoeksinfrastructuur (te omvangrijk voor één land of regio). De financieringskanalen hiervoor lopen via het FWO (zie ISE “Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek”). De drie FWO-programma's voor (middel)zware en Internationale onderzoeksinfrastructuur (IRI) staan garant voor deze selectie.

Roadmap onderzoeksinfrastructuren

Vanaf 2025 starten we met het maken van een nieuwe versie van roadmap inzake steun aan (internationale) onderzoeksinfrastructuren. Deze roadmap kan daarna gebruikt worden bij het maken van strategische keuzes voor de toekomst.

Einsteintescoop

Zie overkoepelende strategische doelstellingen, “Extra investeren in onderzoek & ontwikkeling & innovatie en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie”.

Supercomputers

Om steeds grotere hoeveelheden data te verwerken, is ook véél rekenkracht nodig. Supercomputers zijn hiervoor de geschikte apparatuur en zullen meer en meer van belang worden, in elke discipline.

De Vlaamse Regering steunt de bouw van supercomputers via het Vlaams Supercomputer Centrum (VSC), een samenwerkingsverband tussen de vijf Vlaamse universiteiten en hun associaties. Het beheer zit bij het FWO. De huidige investeringscyclus loopt af in 2025. Op basis van een internationale benchmarking sturen we het Vlaamse VSC-beleid bij waar nodig.

De grootste supercomputers bouwen we niet alleen, maar samen met anderen. Vlaanderen maakt deel uit van het Europese LUMI-consortium, dat de vijfde snelste supercomputer ter wereld in gebruik heeft. We hanteren een open blik op toekomstige opportuniteiten voor internationale samenwerking.

Tot slot vormen quantumcomputers en -technologie een nieuwe paradigmashift. We onderzoeken op welke wijze we deze nieuwe revolutie het best ondersteunen vanuit het beleid, enerzijds geïnspireerd door landen die zich koploper tonen op dit gebied en anderzijds op basis van de unieke sterktes die Vlaanderen op dit terrein heeft.

Belnet

BELNET is een Belgisch nationaal onderzoeksnetwerk dat internettoegang levert aan zeer hoge bandbreedte en internetdiensten aan Belgische universiteiten, hogescholen, onderzoekscentra en overheidsdiensten.

In 2023 trad het nieuw samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en Belnet met een looptijd van 15 jaar in werking. Naast een jaarlijkse 'in cash'-bijdrage door de Vlaamse overheid is er ook sprake van een 'in kind'-bijdrage bestaande uit het exclusief gebruiksrecht op de glasvezelverbindingen (die virtueel het Vlaams Onderzoeksnetwerk (VON) opmaken). Dankzij die 'in kind'-bijdrage hebben Vlaamse kennisinstellingen recht op een bijkomende korting bij Belnet.

Beleidsplannen Artificial Intelligence en Cybersecurity- onderzoek en flankerend beleid

Zie overkoepelende strategische doelstellingen, "Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren".

Open Science

Wetenschappelijk onderzoek, gefinancierd met publieke middelen dient publiek toegankelijk te zijn, volgens het principe 'zo open als het kan, zo gesloten als nodig'. Dit gaat zowel op voor toegang tot publicaties als voor toegang tot de achterliggende onderzoeksdata. Data zijn immers het nieuwe goud.

We zetten dan ook voluit verder in op Open Science, zowel Vlaams, nationaal als in Europees verband, in het bijzonder via de European Open Science Cloud (EOSC). Op basis van de resultaten van de evaluatie van het Vlaamse beleidsplan Open Science 2019-2024 wordt het Open Science beleid van onze kennisinstellingen verder uitgewerkt. Dit doen we vanaf 2026 via een nieuw Vlaams beleidsplan Open Science.

FRIS

Met Flanders Research Information Space (FRIS) beschikken we in Vlaanderen over een zeer innovatief platform voor het delen van deze open (meta)data van onze kennisinstellingen, maar ook over andere onderzoeksinformatie over onderzoek dat uitgevoerd wordt in Vlaanderen. Het gebruik van dit platform blijft centraal staan in het ontsluiten van de Vlaamse onderzoeksoutput. Meer nog, om voorloper te blijven binnen Europa, investeren we verder in de IT-technische verbeteringen van dit platform, in het verruimen van de informatie naar relevante onderzoeksinformatie en delen we informatie zoveel mogelijk via webservices opdat informatie geautomatiseerd kan opgehaald worden, en zetten we in op een nieuw portaal met state-of-the-art-zoekmogelijkheden, o.a. via AI-technologie. Op die manier zal FRIS fungeren als referentiedatabank voor al het (gedeeltelijk) publiek gefinancierd onderzoek dat in Vlaanderen wordt uitgevoerd. Deze

referentiedatabank zal zoveel mogelijk gebruikt worden om optimaal de administratieve lasten in kader van onderzoeksrapportering van onderzoeksinstellingen te verminderen. FRIS bouwt de komende jaren aan een nieuw portaal waarbij een extra focus gelegd wordt op de link met industrie en het actief promoten van FRIS opdat innovatie kan versneld worden. FRIS zal verder informatie capteren van de aanwezigen (internationale) onderzoeksinfrastructuren.

Voor bedrijven is Flanders Research Information Space (FRIS) een unieke bron van informatie om onderzoeksexpertise te vinden en om samenwerkingen te zoeken rond innovatie. De innovatieketen wordt hierdoor korter doordat data over eerder gevoerd onderzoek up to date beschikbaar is. Ook kunnen nieuwe technologieën snel opgespoord worden waardoor ideeën sneller gevaloriseerd en gecommercialiseerd kan worden. FRIS bouwt de komende jaren aan een nieuw portaal waarbij een extra focus gelegd wordt op de link met industrie en het actief promoten van FRIS opdat innovatie kan versneld worden. Verder wordt optimaal ingezet op het ontlasten van administratief werk bij onderzoeksinstellingen inzake rapportering door data in FRIS te hergebruiken.

5. Inhoudelijk structurelement “Postinitieel onderwijs”

5.1 Prestatie-indicatoren

- Aantal projecten bij Vlerick en AMS (zie XIII I, tabel 20)

5.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

We stellen managementschools in staat postinitieel onderwijs te verstrekken en maatschappelijke dienstverlening aan ons industrieel weefsel aan te bieden, gefundeerd op excellent wetenschappelijk onderzoek.

5.3 Operationele doelstellingen

We ondersteunen het onderzoek aan toonaangevende business schools in Vlaanderen.

5.4 Beleid

Voor het uitvoeren van hun wetenschappelijke onderzoeksopdracht ontvangen AMS en Vlerick financiering door middel van convenanten met een looptijd van vijf jaar. De huidige convenanten met beide instellingen lopen af in 2024. Eind 2024 bekijken we de evaluatierapporten met het oog op het afsluiten van nieuwe convenanten.

Op die manier kunnen zij de komende jaren hun voortrekkersrol verder uitbouwen en blijven werken aan de wetenschappelijke onderbouwing van de vragen waar het bedrijfsleven en andere organisaties mee worstelen. Ze kunnen hun onderzoeksresultaten ook nog verder valoriseren in hun opleidingsprogramma's. Ze zullen eveneens diverse samenwerkingen blijven aangaan binnen de quadruple helix o.a. met (internationale) actoren in het O&O&I-landschap en met ondernemingen binnen het eigen ecosysteem.

VII. BELEIDSVELD Innovatie

1. Inhoudelijk structuurelement "Brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek"

1.1 Prestatie-indicatoren

- Aantal spin-offs van de SOC's per jaar (zie XIII I, tabel 21)
- Aantal patenten van de SOC's per jaar (zie XIII I, tabel 22)

1.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

We slaan de brug tussen wetenschap en economische en maatschappelijke toepassing in strategische wetenschapsdomeinen.

1.3 Operationele doelstellingen

- We spelen de aantrekkelijkheid en troeven van onze 4 strategische onderzoekscentra (SOC's) imec, VIB, VITO en Flanders Make nog meer uit en zetten nog sterker in op valorisatie en samenwerking met Vlaamse ondernemingen, in het bijzonder kmo's
- We bouwen onze wetenschappelijke excellente instellingen verder uit: het instituut voor tropische geneeskunde, het Vlaams instituut voor de Zee, het agentschap plantentuin Meise en het ILVO
- We ondersteunen de kennisvalorisatie bij de vijf associaties van Vlaamse universiteiten en hogescholen.

1.4 Beleid

Imec

Het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum (imec) is het grootste Europese onderzoekscentrum op gebied van nanotechnologie en digitale technologie. Het strategisch onderzoek van imec is grensverleggend en van wereldniveau. Hiervoor zet imec sterk in op een samenwerkingsmodel, via onder meer wereldwijde partnerschappen en samenwerkingen met Vlaamse universiteiten en de andere strategische onderzoekscentra. Naast dit onderzoek zet imec in op valorisatie van het onderzoek in het Vlaamse landschap. Dit blijkt duidelijk uit programma's zoals het missiegedreven onderzoek in het kader van ICON, imec.invest+ en imec.xpand.

Het imec-ICON-programma hervormde deels zijn werking richting missiegedreven onderzoek, met goedgekeurde missies rond levenslang leren, geneesmiddelen en kritische infrastructuur. Zo bevordert imec technologische vooruitgang om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.

Imec zet succesvol in op het integreren van basisonderzoek tot systeemdemonstratoren via het programma imec.invest+ en het acceleratiebudget via de recurrente opstap zoals in het convenant opgenomen. In dit programma worden projecten vanuit het onderzoek via een incubatieprogramma tot een technologisch keerpunt of systeemdemonstratie ontwikkeld, waarna valorisatie onder meer kan plaatsvinden in de vorm van een licensieerbaar systeemprototype of een sterke spin-off met een matuur systeemplatform en bijhorende exponentiële groeikansen. Gezien het succes van dit programma wordt vanaf 2025 een bijkomende opstap van 5 miljoen voorzien alsook worden de 2 miljoen investeringsmiddelen recurrent gemaakt.

Imec ondersteunt de creatie van impactvolle spin-offs en de groei van eerder gecreëerde ondernemingen. Imec's geassocieerd investeringsfonds imec.xpand, dat een kernelement is in het sturen van het succes van spin-offs, verwerft stilaan een leidende positie in het domein van het Europese early-stage deeptech venture capital.

Uiteraard speelt ook de eerder beschreven nanoIC-pilootlijn van imec voor sub-2-nm-technologienodes een grote rol in de verdere exploitatie van het micro-elektronica-onderzoek en is het een belangrijke schakel van de Europese chips act om de innovatiekloof te overbruggen richting TRL6.

Vlaams Instituut voor de Biotechnologie

VIB is een onafhankelijk onderzoeksinstituut, gefinancierd door de Vlaamse overheid, dat inzichten in de biologie vertaalt naar impactvolle innovaties voor de samenleving. Het werkt samen met de vijf Vlaamse universiteiten en diverse partners in de biotechsector en doet onderzoek in plantenbiologie, kanker, neurowetenschap, microbiologie, ontstekingsziekten, artificiële intelligentie en meer. VIB verbindt wetenschap met ondernemerschap en stimuleert zo de groei van de Vlaamse biotech. Met meer dan 1.950 onderzoekers en ondersteunend personeel met meer dan 78 nationaliteiten, draagt het instituut bij aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen, zoals nieuwe methoden voor diagnose en behandeling en landbouwinnovaties. Ook communicatie over het werk van VIB en de toepassingen van biotechnologie is een kerntaak.

VIB zal zich, op basis van haar strategische vijfjarenplan (2022-2026), richten op verschillende initiatieven rond strategisch basisonderzoek, technologieontwikkeling en -transfer, translationeel onderzoek gericht op de Grand Challenges, Big data en AI, algemeen beheer en een incubatorprogramma.

In 2025 zullen de voorbereidingen getroffen worden voor de vijfjaarlijkse evaluatie die zal plaatsvinden in voorjaar 2026, en de afspraken voor een volgend 5-jarig convenant.

VITO

De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) is een toonaangevende Europese onafhankelijke onderzoeksorganisatie op het gebied van technologie voor een leefbare omgeving en duurzame ontwikkeling. VITO staat als één van de vier strategische onderzoekscentra van Vlaanderen voor duurzaamheid, voortbouwend op een zeer grondige kennis van de mens en zijn omgeving, van technologie, en van digitale toepassingen. Daartoe richt VITO zich zowel op technologisch onderzoek (hardware en digitale toepassingen) als op maatschappelijke innovatie binnen duurzaamheidsvraagstukken om meerwaarde te creëren voor de Vlaamse economie en samenleving.

In lijn met de aanbevelingen die volgden uit de evaluatie van VITO als strategisch onderzoekscentrum die in 2023 werd uitgevoerd, is VITO bezig met een evolutie naar een meer transversale onderzoeksorganisatie. VITO zet daartoe in op drie transversale impactdomeinen: een veerkrachtig ecosysteem, een gezonde leefomgeving en een regeneratieve economie. Voor de volgende 5 jaar toont VITO de ambitie om deze impactdomeinen concreet te maken in 5 strategische missies, door het mobiliseren van een sterk partnerschap: 'Havens als economische slagader', 'Fossielvrije weerbare wijken', 'Vlaams-Europese veerkracht-cockpit', 'Zorgvrije leefomgeving' en 'Ruimte voor regeneratieve landbouw'. We blijven VITO verder ondersteunen in de reeds ingezette evolutie naar een meer transversaal

gedreven onderzoeksorganisatie, die efficiënt impact creëert op maatschappelijk relevante thema's.

We stimuleren VITO om haar strategische samenwerkingen met binnen- en buitenlandse partners, zowel academisch als industrieel en maatschappelijk, verder uit te bouwen. In dergelijke partnerschappen worden doorbraken gecreëerd en risico's voor de industrie verlaagd aan de hand van onder andere pilootinfrastructuur, internationale onderzoeksprojecten, patenten en spin-offs. Om deze risicoverlaging voor de industrie te versnellen, ondersteunen we VITO bij de verdere uitbouw van haar strategische pilootinfrastructuur en de recent gestarte werken aan een masterplan infrastructuur om de VITO-campus in Mol als aantrekkingspool voor innovatie op de kaart te zetten.

VITO voert eveneens een aantal beleidsondersteunende taken uit voor de Vlaamse overheid, de zogenaamde referentietaken.

Flanders Make

Flanders Make is het strategisch onderzoekscentrum dat de maakindustrie in Vlaanderen (zowel grote maakbedrijven als kmo's) ondersteunt met industriegedreven, precompetitief en excellent onderzoek in de toepassingsdomeinen producten (voertuigen en machines) en productie (assemblage). Met zijn onderzoek helpt Flanders Make Vlaamse maakbedrijven bij het realiseren van product- en productie-innovaties zodat zij (verder) richting Industrie 4.0/5.0 kunnen evolueren en hun internationale concurrentiepositie kunnen verbeteren en versterken. Hierdoor kan de Vlaamse maakindustrie (verder) in Vlaanderen worden verankerd en kunnen ook buitenlandse maakbedrijven naar Vlaanderen worden gehaald.

Naast de verdere digitale transformatie (= Industrie 4.0), die centraal stond in de werkingsperiode 2018-2022, zet Flanders Make in de werkingsperiode 2023-2027, in lijn met de Twin Transition in Europa en wereldwijd, ook in op de duurzame transformatie van de Vlaamse maakindustrie waarin de mens centraal staat (werkbaar werk) (= Industrie 5.0).

Flanders Make (i.e. onderzoekers van de vzw Flanders Make en van de vijf Vlaamse universiteiten) werkt rond drie competentiedomeinen waarin modellering en virtualisatie telkens een belangrijke rol spelen: end-to-end design-operation, production en motion products. In de werkingsperiode 2023-2027 bouwt Flanders Make (conform zijn Strategie 2023-2027) deze competentiedomeinen en de hieraan gekoppelde/hiervoor benodigde governance/organisatiestructuur, (onderzoeks)infrastructuur, (onderzoeks)roadmaps en portfolio van onderzoeks- en infrastructuurprojecten verder uit. Dat doet Flanders Make onder meer vanuit zijn vestigingen of co-creatiecentra in Lommel (voertuigontwikkeling), Leuven (machinebouw) en Kortrijk (Industrie 4.0-productie). De co-creatiecentra van Flanders Make zijn open innovatieomgevingen bestaande uit kantoorruimte en hoogwaardige labo- en testinfrastructuur waar onderzoekers en bedrijven samen product- en productie-innovaties kunnen realiseren, testen en valideren alvorens ze in de producten en productieprocessen van de bedrijven worden geïmplementeerd.

RegMed XB

Regeneratieve geneeskunde heeft tot doel de functie van zieke of beschadigde weefsels te herstellen. Hiermee zouden wat nu chronische aandoeningen zijn, die veelal langdurige, kostbare zorg vereisen, in de toekomst kunnen genezen worden. In RegMed XB werken Nederlandse en Vlaamse kennisinstellingen, universiteiten,

academische ziekenhuizen, gezondheidsfondsen en bedrijven - ondersteund door regionale en nationale overheden - samen aan nieuwe oplossingen voor en met patiënten met diabetes, nierziekten, artrose, cardiovasculaire aandoeningen en sinds 2024 ook oogaandoeningen. RegMed XB versterkt en bundelt het onderzoek dat aan de deelnemende kennisinstellingen plaatsvindt en ontwikkelt het instrumentarium en het netwerk om dat onderzoek doeltreffend te valoriseren. Daarmee bevordert het de ontwikkeling van nieuwe oplossingen voor patiënten. Vlaanderen steunt RegMed XB sinds 2017.

Energyville

EnergyVille is Vlaanderens belangrijkste samenwerkingsverband op het domein van energie-innovatie. KU Leuven, UHasselt, VITO en imec hebben hierin hun krachten gebundeld. De samenwerking wordt gefaciliteerd door Stichting EnergyVille, waarmee sinds 2022 een eerste 5-jarig convenant (periode 2022-2026) werd afgesloten.

De komende 5 jaar zal EnergyVille zich richten op industrieel-relevante onderzoeksactiviteiten op basis van haar onderzoekslijnen (zonne-energie, batterijen, elektrische netwerken, power-to-molecules, vermogenselektronica, thermische systemen, energiemarkten en -strategieën, energie in gebouwen en wijken).

De impact van EnergyVille wordt vergroot door systemische uitdagingen van de energietransitie aan te pakken vanuit de expertise van de onderzoekslijnen via zogenaamde "Flagships," gericht op industrie, bouw, transport en landbouw. Deze initiatieven benadrukken de dynamische interactie met een evoluerend elektriciteitssysteem. Het techno-wetenschappelijke programma van de Flagships, ontwikkeld in samenwerking tussen de vier partners, bevordert gezamenlijke markt-intelligentie en valorisatie. Dit moet industriële bedrijvigheid in Vlaanderen creëren en versterken, en externe partners de mogelijkheid bieden om expertise aan te vullen. Valorisatie van deze kennis en samenwerking met bedrijven en innovatieve kmo's, bijvoorbeeld maar zeker niet uitsluitend op de Thor-site in Genk/Waterschei, staat bovenaan.

EnergyVille streeft ernaar Vlaanderen te positioneren als een top-5-regio in Europa voor energie-innovatie. Dit houdt in dat de onderzoeksgroepen binnen EnergyVille ontwikkeld worden tot wereldspelers. Tevens zal EnergyVille samenwerken met andere Vlaamse onderzoeksgroepen om complementariteit te bevorderen en interne competitie te minimaliseren. Internationaal wil EnergyVille wegen op de Europese innovatieagenda, samenwerken met nabijgelegen kennisspelers in het buitenland en kennisoverdracht maximaliseren naar partners in Azië en Afrika, evenals samenwerking met topspelers uit Noord-Amerika, Japan en Australië.

2. Inhoudelijk structuurelement “Valorisatie van onderzoeksresultaten”

2.1 Prestatie-indicatoren

- PCT-patentaanvragen (RIS) (zie XIII, tabel 23)
- Aantal IOF-projecten (zie XIII, tabel 24)

2.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

We streven ernaar om tot de internationale top behoren in het valoriseren van kennis aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen.

2.3 Operationele doelstellingen

- We ondersteunen een financieringsprogramma voor de valorisatie van kennis.

2.4 Beleid

IOF & Interface-activiteiten

Samenwerkingen met ondernemingen waaronder kmo's en diverse maatschappelijke actoren zijn structurele bouwstenen voor de interactie en kruisbestuiving tussen academische en ondernemingswereld. Actuele kennis over de noden van de eindgebruikers, de commerciële spelers en de markt zijn cruciaal voor elke onderzoeker in alle domeinen en voor alle kennisinstellingen.

De actieve participatie van hogescholen in IOF en interfaceactiviteiten zal verder uitgebouwd worden.

Tot slot, blijven we inzetten op meer mobiliteit van onderzoekers en valorisatieprofessionals in beide richtingen tussen de publieke en private O&O&I-actoren in diverse functies.

3. Inhoudelijk structurelement "Versterken van innovatiekracht van ondernemingen"

3.1 Prestatie-indicatoren

- BERD (RIS) (zie XIII, tabel 25)
- Productinnovatoren (RIS) (zie XIII, tabel 26)
- Businessprocesinnovatoren (RIS) (zie XIII, tabel 27)
- Samenwerking innovatieve kmo's (RIS) (zie XIII, tabel 28)
- Tewerkstelling in innovatieve bedrijven (RIS) (zie XIII, tabel 29)
- Aantal innoverende ondernemingen (zie XIII, tabel 30)
- Aantal gesteunde ondernemingen (zie XIII, tabel 31)

3.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

We streven naar impactvol innoveren in ondernemingen en clusters en een optimale kennisverspreiding.

3.3 Operationele doelstellingen

- Stimuleren van samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven;
- Verstrekken van steun aan innoverende ondernemingen;
- Stimuleren van samenwerking in clusters;
- Kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties;
- Deelnemen aan Europese defensie- en veiligheidsinitiatieven.

3.4 Beleid

Stimuleren samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven

Baekeland- en Innovatiemandaten zijn instrumenten die samenwerking tussen kennisinstellingen, onderzoekers en bedrijven faciliteren, met het oog op innovatie. We zullen verder inzetten op communicatie en matchmaking om zowel onderzoekers als bedrijven meer vertrouwd te maken met de mogelijkheden van deze mandaten. Daarnaast zal een evaluatie van de steunmaatregelen worden uitgevoerd met als specifieke aandachtspunt de vereenvoudiging en verruiming van de instrumenten om de toegankelijkheid voor kmo's te vergroten.

We hanteren een gelijke aanpak voor de overige steuninstrumenten, waarbij samenwerking tussen onderzoeksorganisaties en bedrijven beoogd wordt.

Ook hier zullen we vereenvoudigingen doorvoeren waarbij we streven we naar een optimalisatie van hun doelmatigheid en hun effectiviteit, en zullen we - in samenwerking met belanghebbenden - onderzoeken welke incentives nodig zijn om de toegang van kmo's tot die instrumenten te verruimen.

Verstrekken van steun aan innoverende ondernemingen

Voor onderzoeksprojecten en ontwikkelingsprojecten, gericht op het stimuleren van innovatie bij ondernemingen, gaan we voor een continu beleid, met een focus op impact op het Vlaamse industriële ecosysteem en de bijdrage aan de positie van Vlaanderen als innovatieleider. We hebben bijkomende aandacht voor onder meer de verhoging van de productiviteit en de maatschappelijke uitdagingen.

We werken maximaal technologie-neutraal, maar ook aan een kader waarbij er voldoende ruimte is voor de groei van beloftevolle innovatieve sectoren zoals duurzame energie, biotechnologie, digitale technologieën en ruimtevaart. We

zetten ook in op strategische onafhankelijkheid in cruciale sectoren zoals de chips- en de defensie-industrie.

Specifiek voor de doelgroep van innovatieve start-ups en scale-ups die bijdragen tot de vernieuwing van onze economie, zullen de instrumenten *innovatieve starterssteun* en de experimentele oproep schaalbaar, in samenspraak met belanghebbenden geëvalueerd worden en geoptimaliseerd. Gecoördineerde acties binnen VLAIO zullen opgezet worden met als doel de toeleiding van de bedrijven tot die steuninstrumenten te faciliteren, alsook eventuele drempels weg te werken.

We onderzoeken hoe het innovatie-instrumentarium van VLAIO eenvoudiger inzetbaar kan gemaakt worden voor culturele spelers en professionele jeugdorganisaties en de fondsen.

De positionering van de verschillende instrumenten binnen het ecosysteem evalueren we continu en waar nodig sturen we ze bij om efficiëntiewinsten voor de ondernemingen te behalen en om het innovatie-ecosysteem te versterken.

Voor alle instrumenten blijft voldoende economische valorisatie in Vlaanderen een vereiste.

Stimuleren van samenwerking in clusters

Het clusterbeleid en de werking van de 6 huidige speerpuntclusters (Catalisti, Flux50, VIL Vlaams Innovatieplatform Logistiek, Flanders' FOOD, Medvia en De Blauwe Cluster) zullen tegen medio 2025 worden hervormd. We houden daarbij rekening met het groenboek en de volgende krachtlijnen: meer missiegericht, nog meer bottom-up en bedrijfsgedreven, meer aandacht voor financiering (incl. betere afstemming met PMV) en internationalisering (onder andere structurele samenwerking met FIT), meer ruimte voor pioniers en betrokkenheid van kmo's, meer onderlinge samenwerking tussen de speerpuntclusters onderling en het optimaliseren van de Europese hefboomwerking. We verhogen daarnaast de impact op maatschappelijke uitdagingen en productiviteitsgroei. Die hervorming biedt ook ruimte om nieuwe speerpuntclusters zoals voor entertainment technologie op te starten, waarbij vooral naar complementariteit met bestaande initiatieven gekeken wordt. Dit geldt ook voor de ondersteuning voor kleinschalige clusterinitiatieven rond ontluikende waardeketens.

Kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties

De steuninstrumenten gericht op kennisverspreiding en vertaling van onderzoeksresultaten naar kmo's (COOCK+, TETRA) worden geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd om een maximale impact te bereiken, i. e. een versnelde en versterkte adoptie van de resultaten en concrete toepassingen en implementatie bij de doelgroep ondernemingen.

We streven naar een maximale impact en een eenvoudige en transparante procedure, waarbij de meerwaarde van elk instrument duidelijk moet zijn.

We zullen bijzondere aandacht besteden aan het bereik van de ruime groep van niet O&O intensieve kmo's, zodat ook zij kunnen bijdragen aan de rol van Vlaanderen als innovatieleider. Hiervoor worden gecoördineerde acties uitgevoerd waarmee we beogen om zowel aanvragers als de doelgroep te ondersteunen.

Deze instrumenten kunnen ook gericht ingezet worden op beleidsprioriteiten, zoals artificiële intelligentie, defensie, cybersecurity, productiviteit en of klimaatuitdagingen.

We evalueren de oproep onderzoeksinfrastructuur bij hogescholen met bijzondere aandacht voor de complementariteit met TETRA en COOCK, en de bereikte impact bij de hogescholen en kmo's.

Met de landbouwtrajecten worden projecten gesteund gericht op de implementatie van innovaties binnen de land- en tuinbouwsector. Ook dit instrument wordt geëvalueerd en waar nodig geoptimaliseerd om een maximale impact te bereiken. We blijven een deel van de landbouwmiddelen inzetten voor maatschappelijke uitdagingen waaronder milieu en klimaat.

Toegang tot kennis, (onderzoeks)infrastructuur en technologie

Om onze positie als innovatieleider te versterken zetten we in op verhoogde economische valorisatie. Eén van de cruciale schakels in valorisatie is inzetten op het verspreiden van de opgebouwde kennis binnen onze kennisinstellingen richting de ondernemingen.

De Vlaamse hogescholen vormen daarbij een belangrijke schakel in het innovatielandschap door hun regionale spreiding en rechtstreekse binding met de praktijk. De hogescholen worden daarom verder ondersteund in het opzetten van een kennis- en technologietransfer service op maat van de kmo's en maatschappelijke actoren. Hogescholen zullen daarbij sterk aangemoedigd worden om het organisatiemodel, de internationalisering en de professionalisering voor de dienstverlening nog te versterken. Op deze manier wordt er een sterkere valorisatie funnel gecreëerd waarbij vraag en aanbod van onderzoek nog beter op elkaar worden afgestemd. We ondersteunen de hogescholen ook in hun internationaliseringsopdracht, en bij hun ambities om toe te treden tot Europese universiteiten.

Naast de hogescholen is ook voor de andere partners in het VLAIO Netwerk een rol weggelegd om direct bruikbare kennis en praktische ervaringen en inzichten, maar ook hun (onderzoeks)infrastructuur, voor grote groepen ondernemingen en organisaties toegankelijk te maken zodat ook zij hun bedrijfsvoering kunnen professionaliseren en innovatieve technologieën en concepten inzetten om productief en concurrentieel te blijven. Dit doen we via collectieve acties en meer individuele begeleidingsvormen zoals scans door de partners uit het contract ondernemerschap en innovatieversnelling en de projecten collectieve kennisopbouw en kennisverspreiding (TETRA, COOCK⁺), of specifiek aangestelde dienstverleners.

Als onderdeel hiervan kunnen in samenwerking met het intermediaire veld ook specifieke initiatieven opgezet worden in functie van innovatie bij specifieke waardeketens of sectoren met grote groepen ondernemingen die niet op eigen kracht innoveren zoals de bouw.

Deelnemen aan Europese defensie- en veiligheidsinitiatieven

Zie overkoepelende doelstelling 2: Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen

VIII. BELEIDSVELD Wetenschapscommunicatie

1. Inhoudelijk structuurelement “Wetenschapspopularisering en -communicatie”

1.1 Prestatie-indicatoren

- Algemene interesse in wetenschap (zie XIII, tabel 32)
- Het vertrouwen in wetenschap (zie XIII, tabel 33)

1.2 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

Conform het beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2022-2030 streven we volgende strategische doelstellingen na:

- Vlaanderen op de kaart zetten als topregio op het vlak van wetenschap, technologie en innovatie;
- het brede publiek duidelijk, eenvoudig en genuanceerd informeren over de voortgang en de doorbraken in deze domeinen;
- iedereen sensibiliseren voor het maatschappelijk, economisch en cultureel belang van wetenschappen en technologie;
- jongeren stimuleren tot studie- en beroepskeuzes in deze STEM-richtingen.

1.3 Operationele doelstellingen

De strategische doelstellingen worden vertaald in 5 concrete beleidsdoelstellingen:

- het stimuleren van de instroom van jongeren in STEM-studierichtingen en beroepen in complementariteit met de STEM-agenda 2030;
- het versterken van kennis van wetenschap en innovatie om zo extra maatschappelijk draagvlak te creëren;
- het versterken van de uitstraling van de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoekers in Vlaanderen;
- het actief laten participeren van burgers aan wetenschappelijk onderzoek;
- intensievere afstemming tussen Departement EWI, VLAIO en FWO op vlak van wetenschapscommunicatie.

1.4 Beleid

Burgers zullen actiever betrokken worden bij het wetenschapsgebeuren. Via co-creatie en door toepassing van het quadruple-helix-model zullen we alle relevante actoren (onderzoeksinstituten/kenniscentra/wetenschapscommunicatoren, overheid en burgers) actief betrekken bij het uitdenken, opzetten en uitvoeren van nieuwe initiatieven zoals events en allerhande media-initiatieven.

Geen wetenschappelijk onderzoek zonder wetenschappers. Door kinderen en jongeren al vroeg te laten proeven van STEM, vergroten we de kans dat zij later voor hun studie- en beroepskeuze deze richting inslaan. Voor de coördinatie van het STEM-beleid in Vlaanderen wordt nauw samengewerkt met het Departement Onderwijs en Vorming en met VLAIO.

Wetenschapscommunicatie

Vertrouwen in wetenschap(pers) en maatschappelijke acceptatie en adoptie van innovaties zijn essentieel om ware vooruitgang te realiseren met onderzoek en innovatie. We blijven, samen met onze financieringsagentschappen en structurele partners, onze onderzoekers en onderzoekscentra stimuleren om

wetenschapscommunicatie- en co-creatie-activiteiten op te zetten als deel van hun dagelijkse werking, en ook waarderen voor die activiteiten. Gezien het toenemend maatschappelijk belang van wetenschapscommunicatie, burgerparticipatie (burgerwetenschap, ook wel *citizen science* genoemd) en open wetenschap (Open Science), verbreden we dit beleidsveld tot 'wetenschap en samenleving'.

Het beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2022-2030, waarin de brede strategische doelstellingen voor het beleidsveld wetenschapscommunicatie geformuleerd worden, blijft de basis voor lopende en nieuwe initiatieven.

Voor de structurele partners binnen het wetenschapscommunicatiebeleid waarmee een meerjarig convenant werd afgesloten, met name F.T.I./Technopolis, de expertisecellen wetenschapscommunicatie binnen de associaties van universiteiten en hogescholen, RVO-Society, de Vlaamse Volkssterrenwachten en Eos Wetenschap vzw, werden uitgebreide individuele KPI's vastgelegd in elk convenant. Zij worden bij beëindiging van het convenant eveneens onderworpen aan een grondige evaluatie over de afgelopen convenantperiode door een onafhankelijke externe partij.

Flanders Technology and Innovation

We zetten Flanders Technology and Innovation (FTI) verder. Burgers worden actief betrokken via burgerwetenschapsprojecten, waarbij burgers data verzamelen, analyseren of bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek. FTI inspireert ook de burgers via een tweejaarlijks festival in diverse Vlaamse steden, waarbij data en datatoepassingen op een laagdrempelige en interactieve manier worden voorgesteld. De evaluatie van de eerste editie van het FTI-technologiefestival wordt gebruikt voor het uitwerken van een vervolgaanpak.

IX. BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

Beleidsmonitoring/evaluaties/studies/adviezen

(Tentatieve) Evaluatieagenda EWI 2025-2029				
2025	2026	2027	2028	2029
Kenniscentrum Data en Maatschappij en ama!	VIB	Vlaams programma voor de industriële klimaattransitie - uitvoering aflopende programmanota	VITO	(Onderzoeksopdracht) ITG (Instituut voor Tropische Geneeskunde)
(Onderzoeksopdracht) Agentschap Plantentuin Meise	imec	Flanders Make vzw	Bijdrage evaluatie beheersreglement referentietaken 2024-2028 (uitvoering referentietaken, o.m. door VITO)	(Wetenschappelijke onderzoeksopdracht) Vlerick Business School
Flanders Future Tech Fund (FFTF)	UNU-CRIS	(Convenant 2023-2027 met de) VLIR	Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)	(Wetenschappelijke onderzoeksopdracht) Antwerp Management School (AMS)
Mogelijke systeemevaluaties	Onderzoeksopdracht Orpheus Instituut	RVO-Society	Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand Sociale en Humane Wetenschappen (VABB-SHW)	Alamire Foundation
Evaluatie Landbouwtrajecten	(Wetenschappelijke missie) KMDA	Vlaamse Volkssterrenwachten	Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en interfaceactiviteiten	Mogelijke systeemevaluaties
Evaluatie Pilotoproep CfD	VLIZ	Team Bedrijfstrajecten vzw	FWD	
	EnergyVille	PMV	Omkadering Jonge Onderzoekers (OJO)	
Samenwerking met VVSG				
Kennisdifusieprogramma Hogescholen (blikopener)	Impulsprogramma Ruimtevaarteconomie	Mogelijke systeemevaluaties	ECOOM	
Gesloten oproep ondernemersvorming (Syntra)	(Bijdrage aan de)Evaluatie van het Steunpunt Circulaire Economie	Evaluatie ecologiesteun	F.T.I vzw	
	Tussentijdse evaluatie Beleidsplan Artificiële Intelligentie (AI)	Evaluatie kmo-groei subsidie	Expertisecellen Wetenschapsgeschiedenis	
Evaluatie COOCK				
	Mogelijke systeemevaluaties	Evaluatie innovatieve starters	EOS Wetenschap vzw	
	Evaluatie CIE		KVAB	
	Evaluatie onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten		Beleidsplan Artificiële Intelligentie (AI) - 2de cyclus	
			Beleidsplan Cybersecurity (CS) - 2de cyclus	
			RegMed XB Flanders	
			LRM	
			Mogelijke systeemevaluaties	

X. LIJST MET AFKORTINGEN

O&O&I	Onderzoek, Innovatie en Ontwikkeling
AGVV	Algemene Groepsvrijstellingsverordening
AI	Artificiële Intelligentie
AMR	Anti-Microbiële Resistentie
AMS	Antwerp Management School
BBP	Bruto Binnenlands Product
BERD	Business Expenditure on R&D
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
CBAM	Carbon Border Adjustment Mechanism
CCS	Carbon Capture and Storage
CCU	Carbon Capture and Usage
CIE	Compensatieregeling Indirecte Emissiekosten
COOCK	Collectief O&O en Collectieve Kennisverspreiding
CRA	Cyber Resilience Act
CRC	Antwerp Zoo Centre for Research & Conservation
CRL	Commercial Readiness Level
DESI	Digital European Society Index
DIRS	Defence, Industry and Research Strategy
EBO	Energiebeheersovereenkomst
ECOOM	Expertisecentrum O&O Monitoring
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ENOVER	Energieoverleg
EOSC	European Open Science Cloud
ERA	Europese Onderzoeksruijnte
ETS	Emissions Trading System
EU	Europese Unie
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
F.T.I.	Flanders Technology International
FIT	Flanders Investment and Trade
FRIS	Flanders Research & Innovation Space
FTI	Flanders Technology and Innovation
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek
GBER	General Block Exemption Regulation
GERD	Gross Expenditure on Research & Development
GOVERD	Government Expenditure on R&D
GTI	Geïntegreerde Territoriale Investeringsen
HERD	Higher education Expenditure on R&D
ICON	Interdisciplinair Co-operatief Onderzoek
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
imec	Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum
IOF	Industriëel Onderzoeksfonds
IoT	Internet of Things
IPCEI	Important Projects of Common European Interest
IRI	Internationale Onderzoeksinfrastructuur
ISE	Inhoudelijke Structuurelement

ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde
KBBJ	Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse zaken en Justitie
KM	Kwalitatieve Monitoringindicatoren
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen
Kmo	Kleine en middelgrote ondernemingen
KPI	Key Performance Indicators
KVAB	Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NIF	NATO Innovation Fund
NIS2	Network and Information Security 2
O&O	Onderzoek en Innovatie
OJO	Ondersteuning Jonge Onderzoekers
PCT	Patent Cooperation Treaty
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
R&D	Research & Development
RCF	Brandstoffen op basis van hergebruikte koolstof
RED	Renewable Energy Directive
RegMed XB	Regenerative Medicine Crossborder
RIS	Regional Innovation Scoreboard
RRA	Reform of Research Assessment
RVO	Roger Van Overstraeten
SFPIM	Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij
SOC	Strategisch Onderzoekscentrum
STE(A)M	Science, Technology, Engineering, (Arts,) Mathematics
TCTF	Tijdelijk Crisis- en Transitiekader
TETRA	Technology Transfer
TRL	Technology Readiness Level
Unizo	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VARIO	Vlaamse Adviesraad Innoveren en Ondernemen
VIB	Vlaams Instituut voor de Biotechnologie
VIL	Vlaams Instituut voor de Logistiek
VITO	Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek
VLAIO	Vlaams Agentschap Ondernemen en Innoveren
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VSC	Vlaamse Supercomputer Centrum
VVSG	Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten
VWI	Vlaamse Wetenschappelijke Instelling
WEWILS	Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale economie
XR	Extended Reality

XI. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Nr.	Naam Initiatief	Aard Initiatief	Trekker	Inhoudelijke bepalingen	Voorziene planning / stand van zaken procedure VR	Datum inwerkingtreding
1.	Decreet rechtsbasis GDPR	decreet	VLAIO	Decreet over de verwerking van persoonsgegevens door het Agentschap Innoveren en Ondernemen en haar partnerorganisaties, wat betreft de uitoefening van de taken van VLAIO	1 ^o principiële goedkeuring op 11/10/2024, advies VTC is aangevraagd op 18/10/2024	Nog te bepalen
3.	Aanpassingen W&I-decreet van 30 april 2009 m.o.o. regularisatie van de bepaling ivm persoonsgegevens	Decreet	EWI	Bij gebrek aan advies van de federale gegevensbeschermingsinstantie dient artikel 2/3 van het decreet opnieuw ingevoegd te worden, deze keer na advies.	Nog te bepalen	Nog te bepalen
4.	Aanpassing sectorale wetgeving m.o.o. de fusie van de beleidsdomeinen EWI, WSE en LV	Decreet + BVR	Beleidsdomein EWI en WSE	Nav de fusie van de beleidsdomeinen EWI, WSE en LV in 2024 zal de oude terminologie in de sectorale wetgeving van deze beleidsdomeinen ook aangepast dienen te worden	Procedure start eind dit jaar	Nog te bepalen
5.	Coördinatie decreet van 4 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid	Decreet	Dep EWI	Coördinatie -oefening van het W&I-decreet	Nog te bepalen	Nog te bepalen

7.	BVR bevordering ondernemerschap	BVR	VLAIO	Omvorming en actualisering van het BVR tot toekenning van steun aan projecten ter bevordering van het ondernemerschap	In opmaak	Nog nader te bepalen
8.	Implementatiedecreet van het kaderdecreet over de handhaving van Vlaamse regelgeving	Decreet	VLAIO/Agentschap Justitie en Handhaving	Nodig opdat het kaderdecreet van toepassing zou zijn op handhaving van de omgevingsvergunning voor kleinhandelsactiviteiten	Goedgekeurd op 26/4/2024	Nog nader te bepalen via een uitvoeringsbesluit
9.	BVR ruimtelijke economische projecten	BVR	VLAIO	BVR tot regeling van het juridisch kader voor ruimtelijke economische projecten	In opmaak	Nog nader te bepalen
12.	BVR opschorting steun bij openstaande terugvorderingen	BVR	VLAIO	Maatregel om uitbetaling nieuwe VLAIO-steun op te schorten in geval van openstaande schulden in te bedden in alle steunmaatregelen	In opmaak	Te bepalen
13.	BVR cofinanciering innovatieve overheidsopdrachten ("PIO")	BVR	VLAIO	BVR tot inkanteling PIO in VLAIO	Goedgekeurd op 22 maart 2024	1/4/2024
14.	Decreet Ruimtelijke Economie	Decreet	VLAIO	Diverse wijzigingen en aanvullingen, onder meer wat betreft het terugkooprecht, mogelijkheden publiek grondbeleid, BIZ-regeling en subsidieregime	Nog te bepalen	
15.	BVR Subsidiëring (her)aanleg bedrijventerreinen	BVR	VLAIO	Wijzigingen als gevolg van beleidsevaluatie die nu opstart	Nog te bepalen	

16.	BVR uitbreiding kmo-p voor maatwerkbedrijven	BVR	VLAIO	Uitbreiding toepassingsgebied steuninstrument kmo-portefeuille naar maatwerkbedrijven.	Nog te bepalen	
17.	BVR Clusters	BVR	VLAIO	Wijziging als gevolg van bereiken maximale duur van 10 jaar in GBER. Nog te bekijken of enkel duurtijd verlengd wordt, dan wel of er nog meer inhoudelijke aspecten gewijzigd zullen worden	Moet aangemeld worden bij EU om uitzondering op 10 jaar te krijgen. Voorzien in 2025	2026
18.	Decreetswijzigingen in het kader van de ontbinding van VPM	Decreet	EWI	Decreetswijziging ten gevolge van ontbinding VPM	Eind 2024	

XII. BIJLAGE PRESTATIE-INDICATOREN

Tabel 1 Metadata bij indicator "Perceptie kredietbelemmeringen"

Benaming	perceptie kredietbelemmeringen
Definitie	het percentage ongunstige interpretaties van de huidige kredietvoorwaarden door de ondernemingen
Laatste gekende waarde	28%
Streefwaarde	18% (gemiddelde laatste 5 jaar)
Beleidsmatige relevantie	indicatie van het algemene ondernemersklimaat
Budgettaire relevantie	Indirect en vertraagt effect samen met nog andere omgevingsfactoren
Soort indicator	effectindicator
Berekeningswijze	https://www.nbb.be/nl/statistieken/andere-themas/kredietobservatorium
Bron	Centrum Kredieten aan Ondernemingen (CKO)
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 2 Metadata bij indicator "Projecten in portfolio bij PMV"

Benaming	Projecten in portfolio bij PMV
Definitie	aantal projecten in portfolio het voorbije jaar (dus huidig jaar -1)
Laatste gekende waarde	1876 (2023)
Streefwaarde	Er wordt geen kwantitatieve streefwaarde vooropgesteld. Het is nuttig om de evolutie van de projecten te monitoren maar zowel een daling als stijging kunnen positief zijn. Een daling doordat er minder nood is aan bijkomende financiering, een stijging doordat veel interessante projecten financiering krijgen.
Beleidsmatige relevantie	indicatie van het algemene ondernemersklimaat
Budgettaire relevantie	Het aantal projecten hang direct af van het beschikbare budget en de grote van de projecten.
Soort indicator	outputindicator
Berekeningswijze	Optelling projecten zoals opgenomen in jaarverslag
Bron	Telling door pmv
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 3 Metadata bij indicator "aantal oprichtingen"

Benaming	aantal oprichtingen
----------	---------------------

Definitie	De oprichtingen (van btw-plichtigen) groepeerde de entiteiten die de hoedanigheid van btw-plichtige hebben op 31 december van het geobserveerde jaar, maar niet op 31 december van het jaar ervoor. Hier werd het 5-jarige lopend gemiddelde genomen
Laatste gekende waarde	8,62%
Streefwaarde	wijzigend; 5-jarig lopend gemiddeld groeipercentage: 8,62%
Beleidsmatige relevantie	Dit cijfer geeft een indicatie over het (verloop) van het algemene ondernemingsklimaat en de ondernemerschapscultuur
Budgettaire relevantie	Beperkte directe invloed op het aantal oprichtingen
Soort indicator	effectindicator
Berekeningswijze	https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/ondernemingen/oprichtingen-van-ondernemingen/metadata-oprichtingen-van-ondernemingen
Bron	Statistiek Vlaanderen/Statbel/Berekeningen EWI
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 4 Metadata bij indicator "overlevingsgraad na 5 jaar"

Benaming	overlevingsgraad na 5 jaar
Definitie	De overlevingsgraad van starters na 5 jaar
Laatste gekende waarde	64%
Streefwaarde	Hoewel de overlevingsgraad sterk afhankelijk is van land, sector en aard van onderneming, wordt internationaal een overlevingsgraad na 5 jaar van rond de 50% als goed beschouwd. Vlaanderen scoort historisch hoger, dus als streefwaarde zouden we 60% naar voor schuiven.
Beleidsmatige relevantie	Dit cijfer geeft een indicatie over het (verloop) van het algemene ondernemingsklimaat en de ondernemerschapscultuur
Budgettaire relevantie	Hulp bij opstarten zoals coaching, opstellen ondernemingsplan, subsidiëring kan de overlevingsgraad beïnvloeden in positieve zin. Aan de andere kant is ondernemerschap algemeen ingebed in het macro-economische klimaat.
Soort indicator	effectindicator
Berekeningswijze	https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/ondernemingen/oprichtingen-van-ondernemingen/metadata-oprichtingen-van-ondernemingen
Bron	Statistiek Vlaanderen/Statbel/Berekeningen EWI

Meetfrequentie	Jaarlijks
----------------	-----------

Tabel 5 Metadata bij indicator "bereik dienstverleners contract ondernemerschap"

Benaming	bereik dienstverleners contract ondernemerschap
Definitie	Deze indicator geeft aan hoeveel deelnemers bereikt werden met de dienstverlening van de partners van het VLAIO-netwerk die aangesteld werden via de overheidsopdracht ondernemerschap en innovatieversnelling.
Laatste gekende waarde	14.251
Streefwaarde	Geen streefwaarde
Beleidsmatige relevantie	Dit cijfer geeft een indicatie over het (verloop) van het algemene ondernemingsklimaat en de ondernemerschapscultuur
Budgettaire relevantie	Hulp bij opstarten zoals coaching, opstellen ondernemingsplan, subsidiëring kan de overlevingsgraad beïnvloeden in positieve zin. Aan de andere kant is ondernemerschap algemeen ingebed in het macro-economische klimaat.
Soort indicator	Outputindicator.
Berekeningswijze	Cf. VLAIO-jaarverslag
Bron	VLAIO-jaarverslag
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 6 Metadata bij indicator "aantal extreme groeiers"

Benaming	aantal extreme groeiers
Definitie	aandeel extreme groeiers naar werkgelegenheid (20%) in totale ondernemingsbevolking 10+ ondernemingen. Internationaal: gelijkaardig maar meetkundig gemiddelde en 10%
Laatste gekende waarde	3,19%
Streefwaarde	Het vijfjarig gemiddelde zouden we naar voor kunnen schuiven als streefwaarde, dit ligt op 4,37%
Beleidsmatige relevantie	indicatie van algemene ondernemersklimaat, macro-economische evoluties en ondernemerschapscapaciteiten
Budgettaire relevantie	Beperkte impact
Soort indicator	Effectindicator.
Berekeningswijze	Methodologie zoals in https://www.ewi-vlaanderen.be/nieuws/extreme-groeiers-vlaanderen
Bron	Eigen berekening, OESO methodologie

Meetfrequentie	Jaarlijks
----------------	-----------

Tabel 7 Metadata bij indicator "Aantal gesteunde ondernemingen"

Benaming	Aantal gesteunde ondernemingen
Definitie	Deze indicator geeft aan hoeveel ondernemingen steun toegekend werd met de instrumenten van VLAIO die gericht zijn op de ondersteuning van groeibedrijven (kmo-groeisubsidie, schaalklaar)
Laatste gekende waarde	397
Streefwaarde	Geen streefwaarde
Beleidsmatige relevantie	Dit cijfer geeft een indicatie over het (verloop) van het algemene ondernemingsklimaat en de ondernemerschapscultuur
Budgettaire relevantie	Hulp bij opstarten zoals coaching, opstellen ondernemingsplan, subsidiëring kan de overlevingsgraad beïnvloeden in positieve zin. Aan de andere kant is ondernemerschap algemeen ingebed in het macro-economische klimaat.
Soort indicator	Outputindicator.
Berekeningswijze	Op basis van rapporteringssystemen VLAIO.
Bron	VLAIO-jaarverslag
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 8 Metadata bij indicator "Materialenvoetafdruk"

Benaming	Materialenvoetafdruk
Definitie	De materiaalproductiviteit is de verhouding tussen het bruto binnenlands product en het materiaalverbruik en drukt de efficiëntie van dit verbruik uit als de toegevoegde waarde die de economie genereert per eenheid materiaal.
Laatste gekende waarde	in 2022 op 1,15 euro per kilogram
Streefwaarde	In een circulaire economie is een lager verbruik van materialen het streefdoel. Evenwel is een groot deel van de import van materialen in Vlaanderen bedoeld voor de productie van halffabricaten en afgewerkte producten die opnieuw worden uitgevoerd naar het buitenland. De Belgische Overheid hanteert een doelstelling inzake materiaalproductiviteit: de verhouding tussen het Bruto Binnenlands Product en de Direct Material Consumption moet tussen 2014 en 2030 met 30% stijgen.
Beleidsmatige relevantie	Een toename in de materiaalproductiviteit duidt erop dat aan dezelfde consumptie kan worden voldaan met minder primair materiaalverbruik (inclusief de indirecte

	consumptie van materialen) en dus op een verbeterde milieuprestatie van de productieketens.
Budgettaire relevantie	Beperkte directe invloed en traag proces
Soort indicator	effectindicator.
Berekeningswijze	Berekening door Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) in opdracht van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)
Bron	Statistiek Vlaanderen
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 9 Metadata bij indicator "CO₂-reductie industrie"

Benaming	CO ₂ -reductie industrie die onder ESR valt
Definitie	Deze indicator geeft de broeikasgasemissies van de industriële sectoren in Vlaanderen weer (ETS en ESR)
Laatste gekende waarde	/
Streefwaarde	Voor de ESR-industrie werd in het VEKP een doelstelling vooropgesteld van -40% tegen 2030 ten opzichte van 2005
Beleidsmatige relevantie	Deze indicator geeft een beeld van de transitie van de Vlaamse industrie naar meer klimaatvriendelijke productie
Budgettaire relevantie	Een beperkte directe invloed, potentieel oplopend
Soort indicator	Effectindicator.
Berekeningswijze	Berekening door VMM
Bron	VMM – broeikasgasemissies per sector
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 10 Metadata bij indicator "Aantal gesteunde ondernemingen"

Benaming	Aantal gesteunde ondernemingen
Definitie	Deze indicator geeft aan hoeveel ondernemingen steun toegekend werd met de instrumenten van VLAIO die gericht zijn op de vergroening.
Laatste gekende waarde	331
Streefwaarde	Het is onmogelijk hiervoor een streefwaarde voorop te stellen omdat de nood afhankelijk is van verschillende factoren en zowel een daling als een stijging kan positief zijn.
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van het aantal bedrijven dat vergroening relevant vindt
Budgettaire relevantie	Een direct verband tussen budget en aantal gesteunde ondernemingen.

Soort indicator	Outputindicator.
Berekeningswijze	Op basis van rapporteringssystemen VLAIO.
Bron	VLAIO-jaarverslag
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 11 Metadata bij indicator "ruimtegebruik op industrieterreinen"

Benaming	Ruimtegebruik op industrieterreinen
Definitie	Deze indicator geeft aan welk percentage van de netto beschikbare oppervlakte op bedrijventerreinen effectief benut wordt voor economische activiteiten.
Laatste gekende waarde	Geen laatst gekende waarde
Streefwaarde	100%
Beleidsmatige relevantie	Streefdoel is een efficiënte benutting van de netto beschikbare ruimte op bedrijventerreinen voor economische activiteit.
Budgettaire relevantie	Een beperkte directe invloed
Soort indicator	effectindicator.
Berekeningswijze	op basis van data in de GIS-databank
Bron	VLAIO
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 12 Metadata bij indicator "top 10 meest geciteerde wetenschappelijke artikels t.o.v. EU (RIS-indicator)"

Benaming	top 10 meest geciteerde wetenschappelijke artikels t.o.v. EU (RIS-indicator)
Definitie	Het aantal wetenschappelijke publicaties in de top-10% meest geciteerde publicaties wereldwijd t.o.v. het totaal aantal publicaties. Deze indicator is gestandaardiseerd t.o.v. het EU-gemiddelde
Laatste gekende waarde	RIS 2023: 136
Streefwaarde	Score conform innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Een hoge score is een indicatie van excellent wetenschappelijk onderzoek
Budgettaire relevantie	Er gaat een ruime tijd tussen financiering van onderzoek tot publicatie en citatie. Dus deze indicator meet het beleid van 10 jaar geleden. Bovendien is er ook andere excellent onderzoek, niet gefinancierd

	onder deze ISE dat bijdraagt aan publicaties en citaties.
Soort indicator	effectindicator.
Berekeningswijze	RIS
Bron	RIS
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 13 Metadata bij indicator "GOVERD en HERD t.o.v. EU (RIS-indicator)"

Benaming	GOVERD en HERD t.o.v. EU (RIS-indicator)
Definitie	De O&O-uitgaven in overheidssector (GOVERD) en Hoger onderwijs (HERD) t.o.v. BBPR. Deze indicator is gestandaardiseerd t.o.v. het EU-gemiddelde
Laatste gekende waarde	RIS 2023: 112
Streefwaarde	Score conform innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Een hoge score is een indicatie van toekomstige competitiviteit.
Budgettaire relevantie	Er gaat een ruime tijd tussen financiering van onderzoek tot publicatie en citatie. Dus deze indicator meet het beleid van 10 jaar geleden. Bovendien is er ook andere excellent onderzoek, niet gefinancierd onder deze ISE dat bijdraagt aan publicaties en citaties.
Soort indicator	effectindicator.
Berekeningswijze	RIS
Bron	RIS
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 14 Metadata bij indicator "Aantal projecten met BOF- en FWO-financiering"

Benaming	Aantal projecten met BOF- en FWO-financiering
Definitie	Som van het aantal projecten en mandaten via BOF- en FWO-financiering gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar
Laatste gekende waarde	2023: 2155
Streefwaarde	Het is niet wenselijk om een streefwaarde te bepalen vermits de grootte van de projecten het aantal kan beïnvloeden
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van hoeveel onderzoek gesteund wordt
Budgettaire relevantie	Directe impact op het aantal projecten dat gefinancierd kan worden

Soort indicator	Outputindicator
Berekeningswijze	Berekening op basis van FRIS-databank
Bron	FRIS
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 15 Metadata bij indicator "Publicatieprofiel van de Vlaamse onderzoeker"

Benaming	Publicatieprofiel van de Vlaamse onderzoeker
Definitie	Het profiel van Vlaanderen over de verschillende vakgebieden afgezet ten opzichte van profiel van de EU in zijn geheel
Laatste waarde	gekende The radar chart displays the publication profile of Flemish researchers across 12 domains: AGRI, SOC2, SOC1, MATH, ENGN, GEOS, PHYS, CHEM, NEUR, CLIZ, CLH1, and BIOM. The chart compares the profile of Flemish researchers in two periods: 2010-2015 (blue line) and 2017-2022 (orange line). It also includes the EU standard profile (blue line) and the world average (green line). The y-axis represents the number of publications, ranging from 0 to 1,800. The chart shows that in 2017-2022, there was a significant increase in publications in the AGRI domain, while other domains remained relatively stable or showed slight decreases. The EU standard profile is shown as a blue line, and the world average is shown as a green line.
Streefwaarde	De cijfers in deze grafiek zijn gebalanceerd wat betekent dat een stijging in een bepaald domein moet gecompenseerd worden door een daling in een ander. Een verandering in de grafiek kan dus veroorzaakt worden door drie onderliggende evoluties. • Eenzijdige stijging van output in 1 domein: stijging van 1 domein en daling van alle andere • Eenzijdige daling van output in 1 domein: daling in dit ene domein en stijging in alle andere • Verschuiving van activiteiten van 1 domein naar een ander: stijging in 1 domein en daling in het andere. De overige domeinen blijven dan constant
Beleidsmatige relevantie	• Als de referentiewaarde van EU voor een domein ligt tussen de waarde van Vlaanderen en de wereld dan vertoont Vlaanderen een gelijkaardig profiel als de EU ten opzichte van de wereld maar wel meer uitgesproken.

	vb. Neuro- en Gedragwetenschappen: Vlaanderen staat sterk in dit domein. De output in dit domein neemt een groter aandeel in het geheel in Vlaanderen dan in de EU. Maar ook voor de EU geldt dat er in dit domein relatief meer onderzoek verricht wordt dan in de hele wereld. • Deze uitgesproken sterke zien we voor de Medische wetenschappen (CLI1 en CLI2), voor de Neuro & Gedragwetenschappen en Biologie • Een omgekeerd patroon zien we voor Chemie, natuurkunde en Ingenieurswetenschappen. Minder activiteit in Vlaanderen dan in EU. Maar ook EU minder aandacht voor deze domeinen dan in de wereld • Voor Wiskunde en Aard & Ruimte wetenschappen zien we een ander patroon. EU heeft meer activiteiten in deze domeinen dan de wereld maar Vlaanderen net minder • Voor Biowetenschappen, Biomedische en landbouw liggen de cijfers erg dicht tegen elkaar • Voor de Sociale wetenschappen zien we twee afwijkende verhoudingen tussen Vlaanderen, EU en de wereld.
Budgettaire relevantie	Beperkte impact
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	Berekening door ECOOM
Bron	ECOOM
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 16 Metadata bij indicator "Aantal projecten gefinancierd onder deze ISE"

Benaming	Aantal projecten gefinancierd onder deze ISE
Definitie	Som van het aantal projecten en mandaten gefinancierd door FWO-fundamenteel klinische mandaten, FWO-toegepast biomedisch onderzoek of uitgevoerd aan het Orpheus Instituut, KMDA, de Alamire Foundation, VLIZ, Plantentuin Meise, gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar
Laatste gekende waarde	2023: 51
Streefwaarde	Een streefwaarde is arbitrair vermits het aantal kan afhangen van de grootte van de projecten. We verwachten een 30-tal projecten per jaar
Beleidsmatige relevantie	Projecten versterken domeinspecifiek onderzoek
Budgettaire relevantie	Direct effect budget op aantal projecten
Soort indicator	Outputindicator

Berekeningswijze	Berekening op basis van FRIS-databank
Bron	FRIS
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 17 Metadata bij indicator "privaat-publieke copublicaties t.o.v. het EU-gemiddelde"

Benaming	privaat-publieke copublicaties t.o.v. het EU-gemiddelde
Definitie	Het aantal privaot-publieke co-publicaties t.o.v. het totaal aantal publicaties. Deze wordt standaardiseerd tov EU-gemiddelde.
Laatste gekende waarde	2023: 173
Streefwaarde	Conform score innovatieleider
Beleidsmatige relevantie	Uitmuntend strategisch onderzoek vereist goede afstemming tussen publieke ne private sector
Budgettaire relevantie	Beperkte directe invloed
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	RIS
Bron	RIS
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 18 Metadata bij indicator "aantal projecten door de kanalen voor strategisch basisonderzoek"

Benaming	Aantal projecten door de kanalen voor strategisch basisonderzoek
Definitie	Som van het aantal projecten gefinancierd door kanalen voor strategisch basisonderzoek gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar
Laatste gekende waarde	2023: 227
Streefwaarde	Er worden zo'n 220 projecten per jaar verwacht
Beleidsmatige relevantie	Het aantal projecten strategisch basisonderzoek zijn indicatie van de effort vanuit de overheid om stategisch basisonderzoek te ondersteunen.
Budgettaire relevantie	Direct effect budget op aantal projecten
Soort indicator	Outputindicator
Berekeningswijze	Berekening op basis van FRIS-databank
Bron	FRIS

Meetfrequentie	Jaarlijks
----------------	-----------

Tabel 19 Metadata bij indicator "Het aantal actieve infrastructuur"

Benaming	Het aantal actieve infrastructuur
Definitie	Som van het aantal infrastructuur (ontdubbeld) beschikbaar in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar
Laatste gekende waarde	2023: 204
Streefwaarde	Er werd geen streefwaarde voorop gesteld
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van de aanwezige infrastructuur maar het geeft geen exhaustief overzicht en geeft geen indicatie van de kwaliteit van de infrastructuur.
Budgettaire relevantie	Het budget heeft vertraagd effect op aantal actieve infrastructuur
Soort indicator	Outputindicator
Berekeningswijze	Berekening op basis van FRIS-databank
Bron	FRIS
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 20 Metadata bij indicator "Aantal projecten bij Vlerick en AMS"

Benaming	Het aantal actieve infrastructuur
Definitie	Som van het aantal projecten gefinancierd door de business schools gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar
Laatste gekende waarde	2023: 17
Streefwaarde	Er werd geen streefwaarde voorop gesteld
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van het onderzoek dat gebeurt bij de business schools
Budgettaire relevantie	Directe impact van budget op het aantal projecten
Soort indicator	Outputindicator
Berekeningswijze	Berekening op basis van FRIS-databank
Bron	FRIS
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 21 Metadata bij de indicator "Aantal spin-offs van SOC's per jaar"

Benaming	Aantal spin-offs van SOC's per jaar
----------	-------------------------------------

Definitie	Som van het aantal spin-offs zoals gerapporteerd in de jaarverslagen van de SOC's
Laatste gekende waarde	2023: 7
Streefwaarde	9 (5-jarig gemiddelde)
Beleidsmatige relevantie	De doelstellingen (waaronder de valorisatie van onderzoeksresultaten) van de SOC's worden vastgelegd in convenanten
Budgettaire relevantie	Indirecte impact
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	Telling door SOC's
Bron	Jaarverslagen SOC's
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 22 Metadata bij de indicator "Aantal patenten van SOC's per jaar"

Benaming	Aantal patenten van SOC's per jaar
Definitie	Som van het aantal patenten zoals gerapporteerd in de jaarverslagen van de SOC's
Laatste gekende waarde	2023: 216
Streefwaarde	Er wordt geen streefwaarde vooropgesteld vermits deze doorheen de jaren schommelen.
Beleidsmatige relevantie	De doelstellingen (waaronder de valorisatie van onderzoeksresultaten) van de SOC's worden vastgelegd in convenanten
Budgettaire relevantie	Indirecte impact
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	Telling door SOC's
Bron	Jaarverslagen SOC's
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 23 Metadata bij de indicator "PCT-patentaanvragen"

Benaming	PCT-patentaanvragen
Definitie	Het aantal PCT-patentaanvragen t.o.v. BBPR, gestandaardiseerd t.o.v. het EU-gemiddelde
Laatste gekende waarde	2023: 102
Streefwaarde	Score conform innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Octrooien zijn een gevestigde indicator voor de inventieve, technologische output van de geleverde

	onderzoeksinspanningen van bedrijven/kennisinstellingen. Octrooi-gebaseerde indicatoren bieden een inzicht in het proces van technologische vooruitgang. Daarbij kunnen ze gebruikt worden om een zicht te krijgen op de mate van innovatie binnen een organisatie, een regio, een land
Budgettaire relevantie	Octrooien zijn indicatie maar pas na een langer proces, dus geen kortetermijnresultaat van de investeringen
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	RIS
Bron	RIS
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 24 Metadata bij de indicator "Aantal IOF-projecten"

Benaming	Aantal IOF-projecten
Definitie	Som van het aantal projecten IOF gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidige jaar
Laatste gekende waarde	2023: 167
Streefwaarde	Er werd geen streefwaarde voorop gesteld
Beleidsmatige relevantie	IOF-projecten hebben als doel valoriseren
Budgettaire relevantie	Directe impact van budget op aantal projecten
Soort indicator	Outputindicator
Berekeningswijze	Berekening o.b.v. FRIS-databank
Bron	FRIS
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 25 Metadata bij de indicator "BERD"

Benaming	BERD
Definitie	O&O-uitgaven t.o.v. BBPR, gestandaardiseerd t.o.v. EU-gemiddelde
Laatste gekende waarde	2023: 126
Streefwaarde	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Belangrijke indicatie van innovatiekracht bij bedrijven
Budgettaire relevantie	Indirect impact

Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	RIS
Bron	RIS
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 26 Metadata bij de indicator "productinnovatoren"

Benaming	Productinnovatoren
Definitie	Aantal kmo's die ten minste één productinnovatie initiëren t.o.v. totaal aantal kmo's, gestandaardiseerd voor EU-gemiddelde.
Laatste gekende waarde	2023: 137
Streefwaarde	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van innovatiekrachtige ondernemingen
Budgettaire relevantie	Beperkte directe impact
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	RIS
Bron	RIS
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 27 Metadata bij de indicator "businessprocesinnovatoren"

Benaming	Businessprocesinnovatoren
Definitie	Aantal kmo's die een nieuwe procesinnovatie introduceren t.o.v. het totaal aantal kmo's, gestandaardiseerd voor EU-gemiddelde
Laatste gekende waarde	2023: 155
Streefwaarde	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van innovatiekrachtige ondernemingen
Budgettaire relevantie	Beperkte directe impact
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	RIS
Bron	RIS
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 28 Metadata bij de indicator "samenwerking innovatieve kmo's"

Benaming	samenwerking innovatieve kmo's
Definitie	Het aantal kmo's met innovatieve samenwerkingsovereenkomsten tegenover het totaal aantal kmo's, gestandaardiseerd voor EU-gemiddelde
Laatste gekende waarde	2023: 191
Streefwaarde	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van innovatiekrachtige ondernemingen
Budgettaire relevantie	Beperkte directe impact
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	RIS
Bron	RIS
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 29 Metadata bij de indicator "tewerkstelling in innovatieve bedrijven"

Benaming	tewerkstelling in innovatieve bedrijven
Definitie	Tewerkstelling in kennisintensieve ondernemingen tegenover totale tewerkstelling, gestandaardiseerd voor EU-gemiddelde
Laatste gekende waarde	2023: 155
Streefwaarde	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van innovatiekrachtige ondernemingen
Budgettaire relevantie	Beperkte directe impact
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	RIS
Bron	RIS
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 30 Metadata bij de indicator "aantal innoverende ondernemingen"

Benaming	aantal innoverende ondernemingen
Definitie	Aandeel innoverende ondernemingen in Vlaanderen (% ondernemingen die een product- en/of bedrijfsprocesinnovatie hebben)
Laatste gekende waarde	CIS 2023 (2020-2022): 74%

Streefwaarde	Score cf. innovatieleiders (product- en bedrijfsprocesinnovatie)
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van innovatiekrachtige ondernemingen
Budgettaire relevantie	Beperkte directe impact
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	ECOOM; CIS
Bron	Indicatorenboek, ECOOM
Meetfrequentie	2-jaarlijks

Tabel 31 Metadata bij de indicator "aantal gesteunde ondernemingen"

Benaming	aantal gesteunde ondernemingen
Definitie	Het unieke aantal ondernemingen waaraan steun toegekend werd in jaar x
Laatste gekende waarde	2023: 364
Streefwaarde	Er wordt geen streefwaarde vooropgesteld
Beleidsmatige relevantie	Indicatie van innovatie bij ondernemingen
Budgettaire relevantie	De toegekende steun is een rechtstreeks gevolg van de budgettaire inzet. Uiteraard is er een afhankelijkheid van de instroom van kwalitatieve aanvragen
Soort indicator	Outputindicator
Berekeningswijze	Telling door VLAIO
Bron	VLAIO
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 32 Metadata bij de indicator 'Algemene interesse in wetenschap'

Benaming	Algemene interesse in wetenschap
Definitie	Aandeel dat heel erg of eerder wel antwoord op de 5-puntenschaal in de bevraging van algemene interesse in wetenschap.
Laatste gekende waarde	2023: 67%
Streefwaarde	streefdoel > 60%
Beleidsmatige relevantie	De meting van het vertrouwen en de interesse in wetenschap is het indicatie van het maatschappelijk draagvlak voor deze domeinen
Budgettaire relevantie	Het programma Wetenschapscommunicatie (Programma EG) heeft betrekking op de middelen die het Departement EWI aanwendt om het brede publiek en jongeren te informeren over en te sensibiliseren

	voor het belang van wetenschap, en technologische innovatie en zo het maatschappelijk draagvlak voor deze domeinen te versterken.
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	Bevraging i.k.v. wetenschapsbarometer
Bron	Wetenschapsbarometer
Meetfrequentie	Jaarlijks

Tabel 33 Metadata bij de indicator "vertrouwen in wetenschap"

Benaming	Vertrouwen in wetenschap
Definitie	Aandeel dat heel erg of eerder wel antwoord op de 5-puntenschaal in de bevraging van vertrouwen in wetenschap.
Laatste gekende waarde	2023: 81%
Streefwaarde	streefdoel > 75%
Beleidsmatige relevantie	De meting van het vertrouwen en de interesse in wetenschap is het indicatie van het maatschappelijk draagvlak voor deze domeinen
Budgettaire relevantie	Het programma Wetenschapscommunicatie (Programma EG) heeft betrekking op de middelen die het Departement EWI aanwendt om het brede publiek en jongeren te informeren over en te sensibiliseren voor het belang van wetenschap, en technologische innovatie en zo het maatschappelijk draagvlak voor deze domeinen te versterken.
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	Bevraging i.k.v. wetenschapsbarometer
Bron	Wetenschapsbarometer
Meetfrequentie	Jaarlijks